ſi pamphilum[a] non dederis: centum dare ſpondes. Reſpõdet pegaſus non ante committi ſtipulationem ꝙ deſijſſet poſſe pamphilum dari. ¶ Sabinus[b] autem eſtimabat ex ſententia[c] contrahentiū poſtꝙ homo potuiſſet dari[d] confeſtim agendum[e]: ⁊ tandiu ex ſtipulatione[f] non poſſe agi ꝙdiu per promiſſorem nõ ſteterit quominus eum daret: idq; defendebat exemplo penus legate[g]. Heredem etenim ſi dare potuiſſet penum/ nec dediſſet: cõfeſtim in pecuniam[h] legatam teneri[i] ſcripſit. Idq; vtilitatis cauſa receptū eſt ob defuncti[k] voluntatem: ⁊ ipſi⁹ rei naturam[l]. ¶ Itaq; poteſt[m] ſabini ſentẽtia recipi[n]/ ſi ſtipulatio non a conditione ceperit: veluti[o] ſi pamphilum non dederis dare tantum ſpondes: ſed ſi ita[p] concepta ſit ſtipulatio pamphilū dare ſpondes[q]: ⁊ ſi non dederis tantum dare ſpondes: quod[r] ſine dubio verum erit[s]: cum[t] id actum probatur[v] vt ſi homo datus non fuerit[x]: ⁊ homo ⁊ pecunia debeatur. Sed et ſi ita cautum ſit vt ſola pecunia[y] non ſoluto homie debeatur: idem defendendum[z] erit: quoniam voluntas fuiſſe probatur vt homo ſoluatur[a]: aut pecunia[b] petatur.

☞ Non ſequitur priuatio niſi precedat habitus. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. cxvj.

Decem ſtipulat⁹ a titio poſtea quãtominus ab eo conſequi poſſes ſi a meuio ſtipuleris ſine dubio meuius periculū[c] poteſt ſubire: ſed ⁊ ſi decem petieris a titio meuius non erit ſolutus[d]: niſi iudicatū titius fecerit. Paulus no. non enim ſunt duo rei[e] titius ⁊ meuius eiuſdē obligationis: ſed meui⁹ ſub conditione debet[f] ſi a titio exigi nõ poterit: igitur nec titio conuento meuius liberabitur: qui an debiturus ſit incertum eſt: ⁊ ſoluente titio non liberatur meui⁹ qui nec tenebatur cum conditio ſtipulationis[g] defecit: nec meuius pendente ſtipulationis conditione recte poteſt cõueniri: a meuio enim ante titium excuſſum[h] non recte petetur.

Idem. Lex. cxvij.

Si centū homies quos ego heresve me⁹ elegiſſet ſtipulatus anteꝙ elegerim duos heredes reliquero: numero diuiditur

a ¶ Si pamphilum. ſ. de condi. cau. da. qđ ſeruius. in fi.
b ¶ Sabinus. cõtradicens pegaſo in totum: ſed nec ipſius ſentẽtia valet niſi in caſu: id eſt cum res non incipit a cõditione: cum vero incipit a cõditione valet: neq; id verum eſt qđ pegaſus dicit: non enim ſuſpẽditur: ſed ſtatim committitur penalis ſtipulatio vl' obligatio: ac ſi ſub alternatione illud aut illud ſit ſtipulatus ⁊ eſt alterum in ſolutione: alterum in obligatione: facultas vͦo erit reo nõ ſoluendi donec cõueniatur reus ad exemplum noxalis: vel verius ſeruabis pegaſum vbi a conditione inceperit. Accurſius.
c ¶ Ex ſententia. que ante omnia inſpicit: vt. j. de regu. iur. l. ſemp. Accur.
d ¶ Potuiſſet dari. Nec ſit dat⁹: vt. ſ. e. ſi ex lege.
e ¶ Agendum. non ergo expectãdum eſt quouſq; pamphilus deſinat poſſe dari. M. in mora ergo videt ſi nihil ipediat ꝙminus daret et nõ dedit: vt. ſ. de actio. emp. l. ratio. §. ſi per venditorem. Sed ⁊ alia exiguntur: ſcʒ ꝙ interpellet et credat ſe debere ſm. H. vt i diſtinctione de mora diximus. Vel forte non exigit mora vel interpellatio: quia non ex mora ſed ex cõditionis euentu committitur ſtipulatio: ſicut et vbi pactio preceſſerat nuda: vbi non poterat eſſe mora: quia nulla petitio: et tamen cõmittitur lit. conteſta. C. eo. l. nuda. ⁊ j. e. ſi pupillus. Nec eſt cõtra. ad id quod dicit ꝙ exigatur interpellatio ⁊ credat ſe debere. j. de fideiuſ. l. fideiuſſor obli. in fi. quia ibi loquitur in diuerſis perſonis. In eo autem qui ſcit ſe promiſiſſe non exigitur interpellatio: vt ſtipulatio committatur penalis. non enim videtur celatus ⁊c. vt. ſ. de actio. emp. l. j. in fine. Sed an poſſit hec mora purgari? quidam ſic: alij non: cum ſit facta de iure cõmuni: ſed plene dic vt. ſ. ſi quis cau. l. et ſi poſt tres. Accurſius.
f ¶ Ex ſtipulatione. ſcʒ penali. Accur.
g ¶ Legate. h. mõ penū lego: ⁊ ſi nõ dederis decem dato. vel ſic/ ſi penū nõ dederis decẽ dato: vt hic. ⁊. ſ. de penu leg. l. j. ꝑ totū. ⁊. ſ. ad le. fal. l. j. §. ſi ita. ⁊ qñ di. leg. ce. ſi penum. Accur.
h ¶ In pecuniam. que legata erat ſi penum nõ daret. Accur.
i ¶ Teneri. i. vt pecuniã preſtet cū penum nõ det qui dare poteſt.
k ¶ Defuncti. cui⁹ adimplẽde ſtudioſi eſſe debemus. Accur.
l ¶ Naturam. pendet em̃ cõditio de poteſtate heredis: ſecus ſi legatarij: vt ſi non aſcenderis capitolium tibi lego decem: qꝛ caues ⁊ percipis: vt ſ. de cõdi. ⁊ demõ. l. mutiane. ⁊ in penu verū puto qđ dixit ſabinus. ſed alij ⁊ in penu diſtinguūt vt in ſtipulatiõe: vt incipiat a cõdi. vel pac. qđ non placet vt modo. ſ. notaui.
m ¶ Itaq; põt. modo diſtinguit: ⁊ diſtinctionẽ ſuã modo cū dicto vni⁹: modo cum dicto alterius approbat. Accur.
n ¶ Recipi. que eſt vt ſtatim poſt moram agi poſſit.
o ¶ Veluti. hic incipit a conditione: ⁊ ſeruatur pegaſi ſentẽtia. accur.
p ¶ Sed ſi ita. hec eſt vera ſabini ſñia: ⁊ non incipit a cõditione.
q ¶ Spondes. Apparet ex predictis ꝙ vbi a pactiõe veſtita penalis ſtipulatio incipit: committitur quando cepit dari vel fieri poſſe quod in pacto deuenerit: ſecus ſi nuda pactio preceſſit: quia tunc lit. conteſta. vt C. eo. nuda. Sed cõtra. ſ. eo. §. quod ſi ab initio. vbi preceſſit pactio veſtita: nec tamẽ ſeruatur opinio ſabini ſed pegaſi. Sol. vt ibi dixi. Si vero a conditione ceperit obligatio: tunc quando deſijt poſſe dari vel fieri qđ in conditione precedebat. ⁊ ſic op. j. de fideiuſ. l. fideiuſſor. §. fi. Solu. ibi pactio facta cum reo preceſſit ſtipulationem que cum fideiuſſore facta videtur: qꝛ mora rei ⁊ pactio ſua fideiuſſorem obligant ſm Ioan. Item oppo. ſ. eo. l. ſi titius contra. Solu. ibi loquitur in quadam ſtipulatione implicita. ⁊ in implicitis regule legiſtarū ſicut dyaleticorum deficiunt. Regula dyaleticorum hec eſt. De quolibet affirmatio vel negatio vera. fallit: quia ſi ego dico. ego iuro me peierare: non potes dicere ꝙ bene iurem: quia peieraui. Item nec ꝙ male: quia ſi iuraui peierare ⁊ peieraui: feci quod iuraui. ſimiliter eſt in hoc. Ego dico falſū: quia ſi dicis ꝙ dicit verū: ⁊ ipſe dicit ſe dicere falſū: ergo verū eſt ipm dixiſſe falſum: ſi autem dicas ꝙ dicit falſum ⁊ ipſe non dicit: niſi h: ego dico falſum: ergo falſum eſt ipſum dicere falſum: ergo dicit verum. ⁊ iſte locutiones dicūtur implicite apud legiſtas. vt ſi titi⁹ non erit heres ſeius heres eſto: ⁊ econtra ſi ſeius heres non erit titius heres eſto. ⁊ hic ſimiliter vt ſi titius ſtipuletur: ſi ſeio decem nõ dederis mihi dare ſpõdes: ⁊ ecõtra: ſeius ſi decem titio nõ dederis mihi dare ſpõdes. Item op. ſ. de manu. teſt. libertas. §. j. Sol. ibi ſpeciale. Item in penu ſimiliter eſt ſpeciale: vt. ſ. §. idẽq; de ſen. ⁊c. ⁊ hoc no. ſ. ſi quis cau. et ſi poſt tres. et facit C. de pac. l. ſi pacto. Ac.
r ¶ Quod. pro ſed. et dicas ꝙ diſtinctionẽ ponit in caſib⁹ in quibus habet locum ſabini opinio. naʒ ſi pactio precedit/ aut id agit vt pria actio trãſeat in ſequentem ſtipulationeʒ ⁊ nouat prima: vt. ſ. tit. j. obligationū fere. §. fi. quo caſu exiſtente conditione tantū id qđ in ſequenti ſtip. eſt dictū petere potero: quia id actum eſt/ aut eſt actū qđ vtraq; maneat: ⁊ ex vtraq; agatur exiſtente cõditione: vt ⁊. ſ. ꝺ trãſac. l. pe. §. pe. et antepe. ⁊ hoc dicit ſed ordine diuerſo. h em̃ eſt ordo legẽdi/ ꝙ pro ſʒ. ⁊ ſine dubio verū erit: vt ſi homo datus nõ fuerit: ⁊ hõ et pecunia debeatur cum id actū probat. Accur.
s ¶ Erit. tunc ſcilicet.
t ¶ Cum. id eſt qñ. nam aliter nõ: vt hic. ⁊. ſ. ti. j. l. obligationū fere. in fi. ⁊. §. pe. in fi. Accur.
v ¶ Probatur. preſumitur ergo nouatio: niſi cõtra probetur: vt hic. ⁊. ſ. ti. j. obligationū fere. in fi. ⁊. ſ. de tranſac. l. qui fidem. ſʒ infra inuitur cõtra: quoniam voluntas ⁊c. nam ibi probat ꝙ non fuerit nouatio: ſʒ dic ibi probari eoipſo ꝙ non probatur contra. hodie vͦo non preſumitur: vt C. de no. l. fi. Accurſius.
x ¶ Non fuerit. poſtꝙ potuit dari. Accur.
y ¶ Pecunia. ex vtraq; obligatiõe vires habẽte nulla facta nouatione.
z ¶ Defendẽdū. vt ſola pecunia tūc debeat. vel dic vt ſtatim poſt moram agi poſſit vbi cepit a pactiõe veſtita obligatio: ſʒ prime expoſitiõi meli⁹ adiūgitur qm̃ ⁊c. Tertij dicūt idem defen. ⁊c. vt inſpicias vtrū ꝓbetur id fuiſſe actum vel nõ: ſed approbo primam. Accur.
a ¶ Soluatur. qui in ſolutione eſt ante moram.
b ¶ Pecunia. que ſola in obligatione eſt. M.
c Decẽ. Periculū. in totū vel in parte ſm ꝙ titi⁹ in toto vel i parte nõ eſt ſoluẽdo. ✠ vt. j. de vb. ſig. ſi ita a te ſtip. ⁊. j. de ſol. l. ſi decẽ.
d ¶ Nõ erit ſolut⁹. i. expedit⁹. qm̃ adhuc põt obligari. ⁊ ſic improprie ponit. ſic ⁊. ſ. de here. vẽ. ꝙ ſi ſic. ⁊ ſm hoc qđ ſubijcit paul⁹ no. i. ſcribit approbãdo ꝑdicta. nõ enim ⁊c. vel dic ſm Ir. ſolut⁹. i. liberatus ⁊ ſic ꝓprie ⁊ ſm h dicit paulus no. id eſt rephẽdit nõ enim ⁊c. nam ſic loquebatur quaſi iam fuiſſet obligatus. qđ nõ eſt verū: vt paulus dicit. Et eſt repreheñſio ſimilis. ſ. de in ius vocã. libert⁹. in vͤſi. remittere. ⁊ facit. ſ. mã. l. inter cauſas. §. fi. ⁊. j. de regu. iur. ſi quis obligatione.
e ¶ Rei. ſcʒ debendi. Accur.
f ¶ Sub cõditione debet. ſcʒ hac. R.
g ¶ Stipulationis. qꝛ interim nihil debet: vt. ſ. de pigno. grege. §. ſi ſub conditione. Accurſius.
h ¶ Excuſſum. ſi dubitet an poſſit ſoluere debitum ſolidū: al's ſi certū eſt habere quinq; tantum quaſi impleta conditio ſtipulatiõis a meuio petam: vt arg. ſ. de actio. empti. l. emptorem. §. j. ⁊ ſic ſoluitur contra. ſ. ſi cer. pe. l. fi. j. reſpon. Accur.

Si centum. ¶ Caſus. Stipulatus ſum centū homines quos ego: vel heres meus elegerimus: mortuus ſum anteꝙ eligam duobus heredib⁹ relictis: ſtipulatio diuidit vt ꝑ ea parte qua quiſq; heres eſt eligat. ſi autem prius elegero ꝙ ipſi ſuccedant tūc non poterunt eligere: ſed pro portione ſerui electi cuiuſcūq; erunt. Fran.

✠ Scriben. hic maxime Bal. dicunt hãc gl. fore notabilẽ ad h propoſitū ꝙ fideiuſſor põt cõueniri ꝑncipaliter ſine alia excuſſiõe quãdo cõſtat ſeu notoriū eſt debitorẽ ꝑncipalem pro quo interceſſit nõ eẽ ſoluẽdo. qbus adde Bar. i l. fi. ſ. ſi cer. pe. et in. l. ſi ſeruū. §. videam⁹. ⁊ in l. decẽ. c. tit. ⁊ aliqd in. c. ex rupto et ibi Bal. extra de iureiur. vbi dat aliã limitationẽ ad auten. ꝑñte C. de fideiuſſo. qu ꝑ hunc text. limit . . . bis. P.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Puto. ⁊ bene. vt in fi. §. Accur.
b ¶ Non deſiderauit. immo diem prorogauit.
c ¶ Si hoc. ſcʒ eum nõ deberet predicere ſeu denũciare. Accur.
d ¶ Non eſſet. ſi diceres hoc eſſe falſum.
e ¶ Et propemodum. nunc ſoluit. Accur.
f ¶ Cõmiſſa eſt. de rigore: ſʒ de eqtate obſtat exceptio: vt argu. ſ. ſi quis cau. l. ij. in principio. ⁊ locati. cum ĩ plus. §. j. plus etiam dico: ꝙ ſi non competat exceptio: qð quidã dicunt: non tamen poteſt agi ante kalendas auguſti ad penam: quia pene ſtipulatio dilata videtur: vt. ſ. eo. in illa ſtipulatione ſi kalendis. ⁊. j. eo. inſulam. ſed tamẽ (vt dixi) exceptiõe remouetur etiã poſt kalẽdas: quia diem ꝓtulit. ꝓ quo eſt. ſ. de legi. ⁊ cõſti. l. poſt diem. nã ⁊ al's cõmittitur: ſed non exigitur: vt. ſ. de excep. do. l. apud celſum. §. ſi in arbitrium. ſed pro eis eſt. j. eo. l. inſulam. ſed hic pena: ibi nõ. ſed. R. ſic hic de hoc ſcripſit hac diſtinctione tunc vtimur: cum penã ꝓſtari ⁊ opus poſtea nihilominus fieri conuenit: al's ſi op⁹ fieri poſt moram promiſſoris ſtipulator elegerit. ꝙꝙ penalis ſtipulatio eſſet cõmiſſa: tamen eliditur exceptione: cum nõ vtrũqʒ ſed alterum tantum reus ſtipulandi proſequi debeat: vt. C. de tranſactio. l. cum proponas. et. ſ. de pactis. reſcriptũ. §. j. qð verum puto. ⁊ facit. ſ. de damno infecto. l. damni. §. ſabinus.
g ¶ Fideiuſſores. pro euictione. Accur.
h ¶ Liberare. ſine h teneatur: vt. C. de euic. ex predijs. ⁊ dic liberari a creditore cui erat obligata.
i ¶ Eſtimari. in ꝯdemnatione: nõ in obligatione: vt no. ſ. de re iud. ſi quis ab. §. fina. Accurſius.

das auguſti protuliſſet: nã ſi tunc diem ſtipulator protulit cum iaʒ opus ante kalendas iunias effici non poterat: puto[a] penam eſſe cõmiſſam: nec ad rem pertinere ꝙ aliquod tempus ante kalendas iunias fuit quo ſtipulator non deſiderauit[b] id ante kalendas iunias effici: id eſt ꝙ non eſt arbitratus vt fieret quod fieri non poterat: aut ſi hoc[c] falſum eſt: etiam ſi ſtipulator pridie kalendas iunias mortuus eſſet pena commiſſa non eſſet[d]: quoniam mortuus arbitrari nõ potuiſſet: ⁊ aliquod tempus poſt mortem eius operi perficiendo ſuperfuiſſet: ⁊ propemodum[e] etiam ſi ante kalendas iunias futurum eſſe ceperit opus ante eam diem effici nõ poſſe pena commiſſa eſt[f].

☞ Qui non dat fideiuſſorem ⁊ non liberat vt promiſit tenetur ad intereſſe. hoc dicit Bartolus.

¶ Cum venderet aliquis promiſit emptori fideiuſſoris[g] preſtare: et rem venditam liberare[h] que vt liberetur nunc deſiderat emptor: et in mora eſt is qui ex ſtipulatione id futurum promiſit: quero quid iuris ſit? Proculus reſpondet tanti litem eſtimari[i] oportet quanti actoris intereſt[k].

Ulpianus. Lex. cxiiij.

Si fundum certa die preſtari ſtipuler: et per promiſſorem ſteterit quominus ea die preſtetur: conſecuturum me quãti mea interſit[l] morã factam non eſſe.

☞ Penalis ſtipulatio vitiatur ex errore vel incertitudine que principalem ſtipulationem reddit inutilem: ſi autem vtilem conuẽtionem penalis ſtipulatio ſubſequatur: tunc penalis cõmittitur cum ſuper prima mora contrahitur: ꝙ ſi non conuentio ſed conditio penalem ſtipulationem precedat tunc committitur: cum omnino conditionem exiſtere certum erit: ſed in vltimis voluntatibus abſqʒ diſtinctione a tempore ceſſationis pena committitur: que pena ſolũmodo exigetur: niſi actuʒ ſit vt vtrũqʒ petatur. hoc dicit Bartolus.

Papinianus. Lex. cxv.

Ita ſtipulatus[m] † ſum te ſiſti certo loco[n] ſi non ſteteris: quinquaginta aureos dare ſpondes: ſi dies in ſtipulatione per errorem omiſſus fuerit: cum id ageretur vt certo die[o] ſiſteres imperfecta erit ſtipulatio. non ſecus[p] ac ſi quod pondere numero menſurave continetᷓ ſine adiectione põderis numeri menſure ſtipulatus eſſem[q]: vel inſulam edificari non demonſtrato[r] loco: vel fundũ dari non adiecto nomine[s]. Qꝫ ſi ab initio id agebatur vt quocunqʒ die[t] ſiſteres: et ſi non ſtetiſſes pecuniã dares: quaſi quelibet ſtipulatio ſub conditione concepta vires habebit: nec ante committetur ſtipulatio ꝙ̃ fuerit declaratuʒ reum promittendi ſiſti non poſſe[v]. ¶ Sed et ſi ita ſtipulatus fuero ſi in capitolium non aſcenderis: vel alexandriam non ieris cẽtum dare ſpõdes: non ſtatim committetur ſtipulatio: ꝙ̃uis capitolium aſcendere vel alexandriam peruenire potueris[x]: ſed cum certum eſſe ceperit te capitoliũ aſcẽdere vel alexandriam ire non poſſe. ¶ Item ſi quis[y] ita ſtipuletur

k ¶ Intereſt. actiõe ꝑſcrip. ver. vel ex empto informata: quia pactũ fuit incõtinenti factũ. nõ ergo preciſe ad ipſum factũ: ſic. ſ. de actio. emp. l. j. in prin. et. j. l. proxima.

Si fundũ. ¶ Caſ⁹. Promiſiſti mihi dare fundũ certa die nõ das: teneris mihi ad intereſſe quanti mea ĩtereſt nõ eſſe datũ fundũ ea die. Franciſcus accur.

l ¶ Interſit. ergo fruct⁹. Sed cõtra. ſ. de vſuris. videam⁹. §. ſi actionẽ. ſolu. vt ibi. Item cõtra. ſ. eo. ſi fili⁹. §. fina. Solu. vt ibi. Item ſec⁹ ſi dari ⁊ tradi. vt. ſ. de vſur. l. iij. Item contra. ſ. de actio. empti. l. ratio. §. j. ſolu. vt ibi. Accurſius.

Ita ſtipulatus. Glo. prima ponit caſum: ideo vide eam. Fran.

m ¶ Ita ſtipulatus. Iſta lex tota ſummatim hoc vult dicere: quia aut ſtipulatio incipit a precedenti conditione ⁊ committitur tunc cũ certum erit non poſſe dari vel fieri: vt ſi ſtichum non dederis tantũ promittis nomine pene: aut incipit a pactione: vt eſt promittis ſtichũ: et ſi non dederis tantum promittis: et tunc ſtatim cum potuit dari vel fieri. Et ratio eſt: quia in conditionali ſtipulatione non ante cedit dies ꝙ̃ fuerit impleta conditio: vt. j. de verborum ſig. l. cedere diem. ſed in pura quãdo incipit a pactione: tunc ſtatim vnde pena ſtatim committitur: quod intellige cum extra iudicium interpellatus fuit congruo loco et tempore. Accurſius florentinus.

n ¶ Loco. in iudicio: vel etiam alibi. Accur.

o ¶ Certo die. op. ergo habetur pro expreſſo: vt. ſ. eo. triticum. ⁊ ſi certũ peta. l. cum quid. ſed hic agebatur tantum a ſtipulatore in illis ab vtroqʒ: vel quia dicitur te ſiſti certo loco ſic accipe quia conuenerat inter nos vt ſiſteres certo die: ⁊ ante diem te certificarem cum id propoſueram per errorem omiſi non valet ſtipulatio vt hic: ſecus in damno infecto. quia ibi ſpeciale eſt vt ſeruetur quod de cõſuetudine eſt de die: vt ibi dicitur. vt. ſ. de damno infecto. l. ſi finita. in prin. que eſt contra vel ibi in perpetuum ſe teneri credebat: hic contra. hic enim actor errando omiſit diẽ: reus autem nunꝙ̃ voluit obligare ſe in perpetuuʒ: imo ad diem quem ꝓponeret actor in ſtipulatione: ſed ipſe errore omiſit. at ibi vterqʒ hoc agebat ꝙ ſtipulatio committeretur quandocũqʒ damno dato: et credebat reus ſe ſic teneri promittere: vnde iudex reo ſubuenit: vt ibi. vel hic a ſtipulatore tm̃ agebatur vt teneatur ad id tempus qð de conſuetudine eſt: ⁊ nõ in perpetuum. ⁊ ideo non valet ibi ab vtroqʒ. Item contra. ſ. qui ſatiſda. cogan. de die. ſol. vt ibi. Accur. Additio. Dic ꝙ illa lex habet duas lecturas. nã intelligitur primo de diſcordia que eſt inter partes de die apponenda in ſtipulatione ante contractam ſtipulationeʒ: ⁊ ſm̃ hoc non obſtat huic. l. Alio mõ intelligitur primo de diſcordia poſt ſtipulationem interpoſitaʒ in qua dies fuit omiſſa: ⁊ tũc ob. ⁊ quidã ſoluerent ꝙ ibi in ſtipulatione iudiciali: hic in conuentionali ſm̃ Bar. hic.

† Ange. et alex. hic reputãt iſtum tex. ſing. ad h ꝙ ſi ſtipulatio penalis ẽ appoſita iuxta pñcipalẽ ſtipulationẽ cuʒ pacto ꝙ pena cõmiſſa ipſa ſola debeat: tamẽ poterit ſolui id qð deuenit in pñcipali ſtipulatione. Bologni.

p ¶ Non ſecus. ſed idem.
q ¶ Stipulatus eſſem. vt ſ. eo. triticum. et de lega. ij. quidam in teſtamẽto. Accurſius.
r ¶ Non demonſtrato. et hoc nõ valet: vt. ſ. de eo qð certo lo. l. ij. §. ſi qs inſulã. ⁊ de iudi. cũ qui inſulam. Accur.
s ¶ Nomine. nihil valet: vt. ſ. de iure do. cuʒ poſt. §. gener. Sed contra. ſ. eodeʒ. l. qui ex pluribus. Solu. ibi adiectũ fuit nomẽ: quia promiſit vnum de fundis ſeianis. h nullo modo. vel hic agebatur vt certus promitteretur: ibi non. Iteʒ oppo. vt. ſ. de optio. lega. l. ij. ſed ſecus in homine in genere promiſſo vel legato. et eſt ratio. ſ. eodem. l. inter ſtipulãtem. §. ſacram. ibi: homo liber ⁊c. ⁊ de legatis. ij. l. quod in rerum. §. finali. et. l. penultima in fine. Et eodem modo opponitur et reſpondetur de domo: vt. ſ. de legatis. j. ſi domus. licet ſit argumen. contra. j. de verborum ſignificatio. l. locus. §. fi. Item videtur contra. ſ. eodem. l. vbi autem non apparet. in prin. ſed reſpon. vt ibi expoſui.
t ¶ Quocunqʒ die. non ergo palam exprimitur: ſed obijcitur. ſ. eodem. quicquid. Reſpon. eſtimatur omiſſum quantum ad actionem pariendam: non quantum ad vitiandam ſtipulationem. ⁊ ſic pro non facta eſt ſtipulatio ſine adiectione diei: ſic enim dicendo de die nõ curauimus: et ideo expectatur commiſſio pene tantum quantum ⁊ vbi incipit: al'as a cõditione vt ſubijcit. licet hic precedat pactio veſtita. alij dicũt quocũqʒ die: ſcʒ placet promiſſori.
v ¶ Non poſſe. Uel morte vel alia ratione: vel ſi tempore iam finita ſit actio que aduerſus reum ſi ſtetiſſet erat intentanda. Item addunt quidam hoc corrigit per inferiorem diſtinctionem: ſed hoc falſuʒ eſt. Aliud enim in predicto caſu iudicio ſiſti: quia ibi collatum eſt in arbitrium rei quando faciat vt ex his apparet ſm̃ quoſdaʒ: vel hic ſpeciale in iudicio ſiſti. vel veri⁹: hic dies pro omiſſo habetur quo ad obligationẽ ſeu actionem: vt modo notauit. Accurſius.
x ¶ Peruenire poteris. ⁊ nõ feceris. Accur.
¶ Item ſi quis. ſtipulatio que a cõditione faciendi cepit qñ cõmittatur dictum eſt: nunc de ea que a cõditione dandi. Accur.

Si pamphilum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ſi pamphilum[a] non dederis: centum dare ſpondes. Reſpōdet pegaſus non ante committi ſtipulationem q̄ deſijſſet poſſe pamphilum dari. ¶ Sabinus[b] autem eſtimabat ex ſententia[c] contrahentiuz poſtq̄ homo potuiſſet dari[d] confeſtim agendum[e]: ⁊ tandiu ex ſtipulatione[f] non poſſe agi q̄diu per promiſſorem nō ſteterit quominus cum daret: idq̧ defendebat exemplo penus legate[g]. Heredem etenīz ſi dare potuiſſet penum / nec dediſſet: cōfeſtim in pecuniam[h] legatam teneri[i] ſcripſit. Idq̧ vtilitatis cauſa receptuz eſt ob defuncti[k] voluntatem: ⁊ ipſi⁹ rei naturam[l]. ¶ Itaq̧ poteſt[m] ſabini ſentētia recipi[n] / ſi ſtipulatio non a conditione ceperit: veluti[o] ſi pamphilum non dederis dare tantum ſpondes: ſed ſi ita[p] concepta ſit ſtipulatio pamphilū dare ſpondes[q]: ⁊ ſi non dederis tantum dare ſpondes: quod[r] ſine dubio verum erit[s]: cum[t] id actum probatur[v] vt ſi homo datus non fuerit[x]: ⁊ homo ⁊ pecunia debeatur. Sed et ſi ita cautum ſit vt ſola pecunia[y] non ſoluto homīe debeatur: idem defendendum[z] erit: quoniam voluntas fuiſſe probatur vt homo ſoluatur[a]: aut pecunia[b] petatur.

☞ Non ſequitur priuatio niſi precedat habitus. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. cxvi.

2 DEcez ſtipulat⁹ a titio poſtea quātominus ab eo conſequi poſſes ſi a meuio ſtipuleris ſine dubio meuius periculuz[c] poteſt ſubire: ſed ⁊ ſi decem petieris a titio meuius non erit ſolutus[d]: niſi iudicatū titius fecerit. Paulus no. non enim ſunt duo rei[e] titius ⁊ meuius eiuſdez obligationis: ſed meui⁹ ſub conditione debet[f] ſi a titio exigi nō poterit: igitur nec titio conuento meuius liberabitur: quian debiturus ſit incertum eſt: ⁊ ſoluente titio non liberatur meui⁹ qui nec tenebatur cum conditio ſtipulationis[g] defecit: nec meuius pendente ſtipulationis conditione recte poteſt cōueniri: a meuio enim ante titium excuſſum[h] non recte petetur.

Idem. Lex. cxvij.

SI centū homies quos ego hereſve me⁹ elegiſſet ſtipulatus anteq̄ elegerim duos heredes reliquero: numero diuiditur

a ¶ Si pamphilum. ſ. de condi. cau. da. qō ſeruius. in fi.

b ¶ Sabinus. cōtradicens pegaſo in totum: ſed nec ipſius ſentētia valet niſi in caſu: id eſt cum reus non incipit a cōditione: cum vero incipit a cōditione valet: neq̧ id verum eſt qō pegaſus dicit: non enim ſuſpēditur: ſed ſtatim committitur penalis ſtipulatio vl' obligatio: ac ſi ſub alternatione illud aut illud ſit ſtipulatus ⁊ eſt alterum in ſolutione: alterum in obligatione: facultas vō erit reo nō ſoluendi donec cōueniatur reus ad exemplum noxalis: vel verius ſeruabis pegaſum vbi a conditione inceperit. Accurſius.

c ¶ Ex ſententia. que ante omnia inſpicit: vt. j. de regu. iur. l. ſemp. Accur.

d ¶ Potuiſſet dari. Nec ſit dat⁹: vt. ſ. e. ſi ex lege.

e ¶ Agendum. non ergo expectādum eſt quouſq̧ pamphilus deſinat poſſe dari. M. in mora ergo videt ſi nihil ipediat q̄minus daret et nō dedit: vt. ſ. de actio. emp. l. ratio. §. ſi per venditorem. Sed ⁊ alia exiguntur: ſcz q interpellet et credat ſe debere ſm. M. vt ī diſtinctione de mora diximus. Vel forte non exigit mora vel interpellatio: quia non ex mora ſed ex cōditionis euentu committitur ſtipulatio: ſicut et vbi pactio preceſſerat nuda: vbi non poterat eſſe mora: quia nulla petitio: et tamen cōmittitur lit. conteſta. C. eo. l. nuda. ⁊ j. e. ſi pupillus. Nec eſt ꝯtra. ad id quod dicit q exigatur interpellatio ⁊ credat ſe debere. j. de fideiuſ. l. fideiuſſor obli. in fi. quia ibi loquitur in diuerſis perſonis. In eo autez qui ſcit ſe promiſiſſe non exigitur interpellatio: vt ſtipulatio committatur penalis. non enim videtur celatus ⁊c̄. vt. ſ. de actio. emp. l. j. in fine. Sed an poſſit hec mora purgari: quidam ſic: alij non: cum ſit facta de iure cōmuni: ſed plene dic vt. ſ. ſi quis cau. l. et ſi poſt tres. Accurſius.

f ¶ Ex ſtipulatione. ſcz penali. Accur.

g ¶ Legate. h mō penū lego: ⁊ ſi nō dederis decem dato. vel ſic / ſi penuz nō dederis decē dato: vt hic. ⁊ ſ. de penu leg. l. j. p totū. ⁊ ſ. ad le. fal. l. j. §. ſi ita. ⁊ qñ di. leg. ce. ſi penum. Accur.

h ¶ In pecuniam. que legata erat ſi penum nō daret. Accur.

i ¶ Teneri. i. vt pecuniā preſtet cū penum nō det qui dare poteſt.

k ¶ Defuncti. cui⁹ adimplēde ſtudioſi eſſe debemus. Accur.

l ¶ Naturam. pendet enī cōditio de poteſtate heredis: ſecus ſi legatarij: vt ſi non aſcenderis capitolium tibi lego decem: q caues ⁊ percipis: vt ſ. de cōdi. ⁊ demō. l. mutiane. ⁊ in penu verū puto qō dixit ſabinus. ſed alij ⁊ in penu diſtinguūt vt in ſtipulatiōe: vt incipiat a cōdi. vel pac. qō non placet vt modo. ſ. notaui.

m ¶ Itaq̧ pōt. modo diſtinguit: ⁊ diſtinctionē ſuā modo cū dicto vni⁹: modo cum dicto alterius approbat. Accur.

n ¶ Recipi. que eſt vt ſtatim poſt moram agi poſſit.

o ¶ Veluti. hic incipit a conditione: ⁊ ſeruatur pegaſi ſentētia. accur.

p ¶ Sed ſi ita. hec eſt vera ſabini ſnīa: ⁊ non incipit a cōditione.

q ¶ Spondes. Apparet ex predictis q vbi a pactiōe veſtita penalis ſtipulatio incipit: committitur quando cepit dari vel fieri poſſe quod in pacto deuenerit: ſecus ſi nuda pactio preceſſit: quia tunc lit. conteſta. vt C. eo. nuda. Sed cōtra. ſ. eo. §. quod ſi ab initio. vbi preceſſit pactio veſtita: nec tamē ſeruatur opinio ſabini ſed pegaſi. Sol. vt ibi dixi. Si vero a conditione ceperit obligatio: tunc quando deſijt poſſe dari vel fieri qō in conditione precedebat. ⁊ ſic op. j. de fideiuſ. l. fideiuſſor. §. fi. Solu. ibi pactio facta cum reo preceſſit ſtipulationem que cum fideiuſſore facta videtur: q mora rei ⁊ pactio ſua fideiuſſorem obligant ſm Joan. Item oppo. ſ. eo. l. ſi titius contra. Solu. ibi loquitur in quadam ſtipulatione implicita. ⁊ in implicitis regule legiſtarū ſicut dyaleticorum deficiunt. Regula dyaleticorum hec eſt. De quolibet affirmatio vel negatio vera. fallit: quia ſi ego dico. ego iuro me peierare: non potes dicere q bene iurem: quia peierani. Item nec q male: quia ſi iurani peierare ⁊ peierani: feci quod iurani. ſimiliter eſt in hoc. Ego dico falſuz: quia ſi dicis q dicit verū: ⁊ ipſe dicit ſe dicere falſuz: ergo verū eſt ipm dixiſſe falſum: ſi autem dicas q dicit falſum ⁊ ipſe non dicit: niſi h: ego dico falſum: ergo falſum eſt ipſum dicere falſum: ergo dicit verum. ⁊ iſte locutiones dicūtur implicite apud legiſtas. vt ſi titi⁹ non erit heres ſeius heres eſto: ⁊ econtra ſi ſeius heres non erit titius heres eſto. ⁊ hic ſimiliter vt ſi titius ſtipuletur: ſi ſeio decem nō dederis mihi dare ſpōdes: ⁊ ecōtra: ſeius ſi decem titio nō dederis mihi dare ſpōdes. Item op. ſ. de manu. teſt. libertas. §. j. Sol. ibi ſpeciale. Itez in penu ſimiliter eſt ſpeciale: vt. ſ. §. idēq̧ defen. ⁊c̄. ⁊ hoc no. ſ. ſi quis cau. et ſi poſt tres. et facit C. de pac. l. ſi pacto. Ac.

r ¶ Quod. pro ſed. et dicas q diſtinctionē ponit in caſib⁹ in quibus habet locum ſabini opinio. naz ſi pactio precedit / aut id agit vt pria actio trāſeat in ſequentem ſtipulationez ⁊ nouat prima: vt. ſ. tit. j. obligationū fere. §. fi. quo caſu exiſtente conditione tantū id qō in ſequenti ſtip. eſt dictū petere potero: quia id actum eſt / aut eſt actū qō vtraq̧ maneat: ⁊ ex vtraq̧ agatur exiſtente ꝯditione: vt ⁊. ſ. ō trāſac. l. pe. §. pe. et ante pe. ⁊ hoc dicit ſed ordine diuerſo. h enī eſt ordo legēdi / q pro ſz. ⁊ ſine dubio verū erit: vt ſi homo datus nō fuerit: ⁊ hō et pecunia debeatur cum id actū probaf. Accur.

s ¶ Erit. tunc ſcilicet.

t ¶ Cum. id eſt qñ. nam aliter nō: vt hic. ⁊ ſ. ti. j. l. obligationū fere. in fi. ⁊ §. pe. in fi. Accur.

v ¶ Probatur. preſumitur ergo nouatio: niſi ꝯtra probetur: vt hic. ⁊ ſ. ti. j. obligationū fere. in fi. ⁊ ſ. de tranſac. l. qui fidem. ſz infra inuitur cōtra: quoniam voluntas ⁊c̄. nam ibi probaf q non fuerit nouatio: ſz dic ibi probari eoipſo q non probatur contra. hodie vō non preſumitur: vt C. de no. l. fi. Accurſius.

x ¶ Non fuerit. poſtq̄ potuit dari. Accur.

y ¶ Pecunia. ex vtraq̧ obligatiōe vires habēte nulla facta nouatione.

z ¶ Defendēdū. vt ſola pecunia tūc debeaf. vel dic vt ſtatim poſt moram agi poſſit vbi cepit a pactiōe veſtita obligatio: ſz prime expoſitiōi meli⁹ adiūgitur qm̄ ⁊c̄. Tertij dicūt idem defen. ⁊c̄. vt inſpicias vtrū pbetur id fuiſſe actum vel nō: ſed approbo primam. Accur.

a ¶ Soluatur. qui in ſolutione eſt ante moram.

b ¶ Pecunia. que ſola in obligatione eſt. M.

c DEcē. Periculū. in totū vel in parte ſm q titi⁹ in toto vel ī parte nō eſt ſoluēdo ✠ vt. j. de vb. ſig. ſi ita a te ſtip. ⁊ j. de ſol. l. ſi decē.

d ¶ Nō erit ſolut⁹. i. expedit⁹. qm̄ adhuc pōt obligari. ⁊ ſic impropie ponit. ſic ⁊ ſ. de here. vē. q ſi ſic. ⁊ ſm hoc qō ſubijcit paul⁹ no. i. ſcribit approbādo pdicta. nō enim ⁊c̄. vel dic ſm Ir. ſolut⁹. i. liberatus ⁊ ſic ppie ⁊ ſm h dicit paulus no. id eſt repbēdit nō enim ⁊c̄. nam ſic loquebatur quaſi iam fuiſſet obligatus. qō nō eſt verū: vt paulus dicit. Et eſt reprehenſio ſimilis. ſ. de in ius vocā. libert⁹. in vſi. remittere. ⁊ facit. ſ. niā. l. inter cauſas. §. fi. ⁊ j. de regu. iur. ſi quis obligatione.

e ¶ Rei. ſcz debendi. Accur.

f ¶ Sub cōditione debet. ſcz hac. R.

g ¶ Stipulationis. q interim nihil debet: vt. ſ. de pigno. grege. §. ſi ſub conditione. Accurſius.

h ¶ Excuſſum. ſi dubitef an poſſit ſoluere debitum ſolidū: alś ſi certū eſt habere quinq̧ tantum quaſi impleta conditio ſtipulatiōis a meuio petam: vt arg. ſ. de actio. empti. l. emptorem. §. j. ⁊ ſic ſoluitur contra. ſ. ſi cer. pe. l. fi. j. reſpon. Accur.

SI centum. ¶ Caſus. Stipulatus ſum centuz homines quos ego vel heres meus elegerimus: mortuus ſum anteq̄ eligam duobus heredib⁹ relictis: ſtipulatio diuidif vt p ea parte qua quiſq̧ heres eſt eligat. ſi autem prius elegero q̄ ipſi ſuccedant tūc non poterunt eligere: ſed pro portione ſerui electi cuiuſcūq̧ erunt. Fran.

✠ Scriben. hic maxime Bal. dicunt hāc gl. fore notabilē ad h propoſitū q fideiuſſor pōt ꝯueniri pncipaliter ſine alia excuſſiōe quādo ꝯſtat ſeu notoriuz eſt debitorē pncipalez pro quo interceſſit nō eē ſoluēdo. qbus adde Bar. ī l. fi. ſ. ſi cer. pe. et in. l. ſi ſeruū. §. videam⁹. ⁊ in l. decē. c. tit. ⁊ aliqd in. c. ex rupto et ibi Bal. extra de iureiur. vbi dat aliā limitationē ad auten. pñte C. de fideiuſſo. quā p hunc text. limitabis. P.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ❡ Stipulatio. Ut pro ea parte qua quiſq; heres eſt eligat et in ea ſuccedat: ſcilicet quinquaginta. Sed quid ſi duos heredes inſtituit: et ſic aliquis ſeruus inuenitur qui non poteſt diuidi numero: quia diſpar ſit numerus? Reſpon. in eo portiones hereditarias haberi: ac ſi vnum eſſem ſtipulatus. Accurſius.

p ❡ Intelliguntur. Fructuarius ꝛ bone fidei poſſeſſor. vnde tanq̃ a ſuo non valet ſtipulatio. ad quod eſt. ſ. de bo. aucto. iudi. poſ. in venditione. §. j. Accurſius.

q ❡ Uel. pro ſaltem. ꝛ al's pro etiam.

r ❡ In alijs temporibus. Ut in kalendis: vel in idibus: vel in annis vt prematurius videar agere: vt inſtitu. eo. §. in die. ꝛ. ſ. eo. cum qui kalẽdis. ꝛ. l. qui hoc anno. q̃ ſunt contra. Accur.

b ❡ Succeſſerint. hic pro portione hereditaria electi ſerui cuiuſq; erunt: vt j. de ſolu. cũ ſtichus. ꝛ. ſ. eo. l. in ſtipulationibus.

Liber hõ. ❡ Caſ⁹. Quidam liber homo bona fide mihi ſeruiebat: ꝓmiſit mihi aliquid ex re mea puta penſionẽ domus mee: an mihi teneat? Videt q non: quia ſeruus non obligatur domino ſuo: ſ; tamẽ hic aliud eſt: quia iſte liber homo qui bona fide ſeruit põt mihi obligari: nec tamen hoc locum habet a contrario: ſc; ſi ego ei aliquid ꝓmittam ex re mea q illi tenear. Nam qũo tenerer ei quia etiam ſi ab alio aliquid ſtipulatus eſſet mihi illud quereret vſq; ibi: h itaq;. ponit exemplu;: quia ſi ſeruus fructuarius vel alienus promittit fructuario vel emptori ex re ipſius / non datur actio de peculio in dominum verum ipſius ſerui: quia in his caſibus fructuari⁹ vel emptor habentur pro dominis.

❡ Decem hodie. Certũ eſt q ſi quis ꝓmittat mihi idibus ianuarijs ſoluere: nõ potero eũ conuenire niſi vltima die iduum tranſacta. ſed ſi quis promittat h modo. ꝓmitto hodie ſoluere decem: nec videt nimis cito peti: q: hic non eſt dies appoſita cauſa differende obligationis: ſed vt oſtendatur preſens fuiſſe obligatio.

❡ Decem mihi. Stipulatus ſum a te hoc modo ꝓmittis mihi. x. aut titio: tu reſpõdes ꝓmitto quo ad id qð mihi ꝓmiſiſti habeo actionẽ certi ex ſtipulatu: quo autem ad reſpectum titij habeo actionẽ incerti ad intereſſe: q: ſi mea interfuit potius ſolui titio: ideo q ſub pena ei promiſerã: certe teneris mihi ad intereſſe: ſi non ſolueris titio. Fran. accur.

c ❡ Prope eſt. philoſophicum temperamẽtum eſt: nam hñ eſt vtilis ꝛ tenet: ꝛ iõ dicit ppe: q: quantũ ad effectum nõ videtur vtilis: niſi cũ appareret illum eſſe liberu;: tunc eñ demũ agit ex ea ſtipulatione. nã ante non agit cum putat eũ eſſe ſuum ſeruũ. arg. ſ. cõmo. ſi is qui. §. ſi libero. ꝛ ſm hoc intelligitur qð hic dicitur. ꝛ. ſ. de acqui. re. do. homo liber. §. i. ꝛ facit. j. de ſtipu. ſeruo. liber homo.

d ❡ Utile. q: perſona eſt que obligari poteſt.

e ❡ Ex re mea. non enim meã promittit. Accur.

f ❡ Promittat. puta penſionẽ domus mee. Accur.

g ❡ Quominus. i. q̃ vt teneatur. Accur.

h ❡ Ex eadẽ cauſa. i. ex re mea. Accur.

i ❡ Quereret mihi. nullo modo ꝓpter regula; iul'. vt. ſ. de vſufru. ſ; ꝛ ſi quis. §. ꝛ regulariter.

Liber hõ ꝛ ſu⁹ alienus bona fide poſſeſſi nobis de re nr̃a acquirunt.

k ❡ Cõparabitur. in hoc cõueniũt liber hõ bona fide poſſeſſus ꝛ ſeruus alienus ꝛ fructuarius: omnes enim de re noſtra nobis acquirunt. Itẽ ſi eis non ex re mea promittam: nõ teneor: ſ; in hoc differunt: q: liber homo promittẽs dño obligatur: at illi minime ꝛ hoc nota. his verbis ſeruus autem ꝛc. ſm. R. Accur.

l ❡ Autem. pro ſed.

m ❡ Seruit. ſ. bone fidei poſſeſſori qui emit. Accur.

n ❡ Emptori. ex re emptoris.

o ❡ Actio. niſi deducatur id peculium quod penes bone fidei poſſeſſorẽ eſt: vt. ſ. de pecul. ſi creditor. §. fi. vel nulla ex promiſſione: ſ; al's ex contractu alio ſic: vt ibi.

ſtipulatio[a]: diuerſum erit ſi iã electis hominibus ſucceſſerint[b].

☞ Liber hõ bo. fi. poſſeſſori ex ſtipulatione obligat: et ex qua cauſa ab alio ſtipulando mihi acquirit ex eadẽ tibi ꝓmittendo nõ obligor. Itẽ ex promiſſione facta fructuario vel bone fidei poſſeſſori a ſeruo dominus de peculio nõ tenetur. Bar.

Idem. Lex. cxviij.

Liber homo qui bona fide ſeruit mihi: quod ſtipulãti mihi promittit prope eſt[c] vt omodo ſit vtile[d]: q̃uis ex re mea[e] promittat[f]: nam quid aliud dici poteſt quominus[g] liber homo teneatur: nec tamen ideo ſi ſtipulãti eidem ex eadem cauſa[h] ſpõdeã tenebor: quemadmodum etenim habebit eius actionem aduerſus me: quod ab alio ſtipulatus quereret mihi[i]? Hoc itaq; lacte fructuario ſeruo vel alieno qui bona fide ſeruit comparabitur[k]. ſeruus autem[l] fructuario ſi promittat ex re ipſius vel alienus qui bona fide ſeruit[m] emptori[n] nulla de peculio dabit in dominu; actio[o]: nam in his caſib⁹ domini eſſe intelliguntur[p].

☞ Adiectio inſtantis temporis exactionem nõ differt. h. d. Bar.

❡ Decem hodie dari ſpondes: dixi poſſe vel[q] eode; die pecuniam peti nec videri prematurius agi non finito ſtipulationis die: quod in alijs temporibus[r] iuris eſt: nã peti non debet[s] quod intra tempus compreheñſum ſolui poteſt[t]: in propoſito[v] enim diem non differende actionis cauſa inſertum videri: ſed quo preſens oſtẽdatur eſſe reſponſum.

☞ Si datio referat ad ſtipulatore; obligatio continet certum: ſi ad alium continet incertum. h. d. Bar.

❡ Decem mihi aut titio vtrum ego velim dare ſpondes: ex eo qð mihi dandum eſt certi ſtipulatio eſt[x]: ex eo quod illi ſoluendum eſt incerti[y]. finge mea intereſſe titio potius q̃ mihi ſolui: quoniam penam[z] promiſeram ſi titio ſolutu; non fuiſſet.

☞ Clauſula generalis nõ refertur ad ſpecificata. h. d. Bar.

Idem. Lex. cxix.

Doli clauſula que in ſtipulationib⁹ ſubijcitur[a]: nõ pertinet ad eas partes ſtipulationis de quibus nominatim cauetur[b].

☞ Conditio de preterito deficiens reddit ſtipulationem inutilem ab initio. h. d. Bartolus.

Idem. Lex. cxx.

Si ita ſtipulatus fuero hãc[c] ſummam centum aureorũ dare ſpondes: et ſi maxime[d] ita exaudiat ille ſermo (ſi modo centum aureorum eſt) non facit conditionem hec adiectio[e]: quoniam ſi centum non ſint[f] ſtipulatio nulla eſt[g]: nec placuit inſtar habere conditionis ſermonem qui nõ ad futurum ſed ad preſens tẽpus refertur: et ſi contrahentes rei veritatem[h] ignorent.

☞ Qui ꝓmiſit cauere ad ſenſum ſapientis ꝛ nõ cauet ad intereſſe tenetur. Bar.

s ❡ Non debet. licet poſſit ipſo iure.

t ❡ Poteſt. ex voluntate: nõ ex neceſſitate: vt. j. de ſolu. qð in diem.

v ❡ In propoſito. ſcilicet caſu. et facit. ſ. eo. l. ſi decem cum petiero. ꝛ. ſ. de leg. j. talis. §. quod ſi forte. Accur.

x ❡ Stip'latio eſt. ſ. mihi.

y ❡ Incerti. id eſt condic. incerti. ad intereſſe qð eſt incertũ competit mihi ſcilicet nõ illi: vt ꝛ. C. de inuti. ſtip. l. iij. i fi. ꝛ. ſ. ſi qs in ius voca. l. fina. ꝛ dicitur incertũ inſpecto principio: ſed iudex facit certum. Accur.

z ❡ Penã. ſcilicet poſt ſtipula. ꝛ ita incertũ erat eo tempore: ſcilicet cõtracte ſtipulationis quantũ cõſequeretur. Accur.

Doli clauſula que. ❡ Caſus. Vẽdidiſti mihi fundum quẽda; et ſtipulatus ſum a te: q non eſt cuiq̃ obligatus. Item q nullam ſeruitutem debet: deinde ſubijcio clauſulam generalem h mõ ꝛ q in ea venditione nullum dolum cõmittis: certe iſta clauſula generalis non pertinet ad duas superiores expreſſas. ſed ſi aliquem alium dolum cõmittas excepto eo qð ſupra expreſſu; eſt. Fran. accur.

a ❡ Subijcitur. expreſſe.

b ❡ Cauetur. dolum non cõmitti: ꝛ ſubaudiunt quidam. in fi. tantũ. Et no. generale verbu; non pertinere ad ea de quibus nomĩatim cauetur. argu. ſ. qui. ex cau. ma. ſed ſi per pretorem. §. deinde. et no. ſ. eo. ſtipulationes. ꝛ facit. ſ. de alimen. leg. l. alimenta. §. baſilice. ꝛ. j. de pe. l. ſanctio legũ. ꝛ de vulga. ſubſti. l. coheredi. §. qui patr. S; argu. contra. ſ. ad legẽ aquil. l. ſi ſeruus ſeruum. §. inquit. in fi. ſ; ibi generalis clauſula fiebat tantum pro his q̃ expreſſa ſunt: hic pro alijs. vnde non refertur a nominata. Itẽ ar. ꝯtra. ſ. de alimẽ. leg. libertis quos. in prin. Additio. Dic q ibi ſpeciale ꝛ generale proferuntur ob eandẽ cauſa; ꝛ in diuerſis ſcripturis ſm Bar. hic.

Verbũ generale non reſpicit aut ptinet ad ea de qbus nomĩatim cauetur.

Si ita ſtipulatus. ❡ Caſus Erat in conſpectu noſtro / id eſt tuo et meo ſumma quedã pecunie: quam putabamus eſſe cẽtum aureorum. dixi tibi: promittis mihi ſummã iſtam cẽtum aureorum. tu dixiſti promitto: ſi modo cẽtum aureoꝝ eſt. queritur hic quid hec cõditio ſi modo cẽtum aureoꝝ eſt operetur? Reſpõ. q nihil prodeſt talis conditio: q: non eſt proprie conditio dicẽda que non ad futuru; ſ; ad p̃ſens refertur: licet ipſi contrahẽtes ignorẽt rei veritatem. Fran.

c ❡ Hanc. facta demonſtratione. Accur.

d ❡ Maxime. nam ꝛ aliter exaudiri põt: puta quam puto ſummam centum aureoꝝ eſſe. ſic. ſ. de cõdi. inſti. l. inſtitutio. Accur.

e ❡ Hec adiectio. Vel q: tot ſunt ꝛ valet: vel nõ ſunt tot ꝛ nõ valet. ꝓprie ergo eſt cõdi. q̃ in futurum eſt: vt. ſ. ſi cer. pe. l. itaq;. ꝛ. ſ. de iniuſto teſt. l. cũ in ſcðo. ſiue itaq; nominatim fuit adiectum ſummã q̃ cẽtu; aureorũ eſt: ſiue nõ fuit dictum q̃ eſt: ſ; tñ cẽtum aureoꝝ ſemp ita demũ valet ſtipulatio ſi centũ aurei ſunt: nec eſt conditionalis proprie: vt dixi.

f ❡ Non ſint. ſed pauciores. Accur.

g ❡ Nulla eſt. ſ. de lega. j. ſi ſeruus legat⁹. §. qui. v. cõtra. ſolu. hic actum fuit vt al's non valeat: ibi non eſt actum.

h ❡ Veritatem. veluti ſi rex francorum viuit: vt inſti. eo. §. pe. Accur.

Idem. Lex. cxxi.

Ex ea parte cautionis[a]: dolumqꝫ malum huic rei promiſſioniqꝫ abeſſe abfuturūqꝫ eſſe ſtipulatus eſt ille: ſpopondit ille: incerti[b] agetur ſtipulationis vtiliter interponende[c] gratia.

☞ Poteſt maritus ſe obligare vxori ad penam ſi tenuerit concubinam. Bal.

¶ Mulier ab eo i cuiꝰ matrimonio conueniebat[d] ſtipulata fuerat ducēta ſi concubine tpe matrimonij conſuetudinē repetiſſet/ nihil cauſe eſſe reſpō. cur ex ſtipulatione que ex bonis moribus concepta fuerat mulier impleta conditiōe pecuniam aſſequi[e] non poſſit[f].

☞ Non ſufficit ciuiliter factum. Bar.

¶ In inſulā deportato reo promittendi ſtipulatio ita concepta cum morieris dari: nō niſi moriēte[g] eo committitur.

☞ Quando dolus purgatur per actionem ex contractu datur actio contra heredem etiam ante litem conteſt. Pau.

¶ Ex facto rei promittendi doli ſtipulatio heredem eius tenet: ſicut ex ceteris alijs cōtractibus: veluti mandati/depoſiti[h].

☞ Si tempus adijcitur gratia creditoris vel vtriuſqꝫ non poteſt ſolui ante tempus. Item oblatio facta in congruo tempore et debitorem non excuſat. hoc dicit Bartolus.

Sceuola. Lex. cxxij.

Qui rome † pecuniam mutuam acceperat[i] ſoluendaz in longinquam prouinciam[k] poſt mēſes tres: eamqꝫ ibi[l] dari ſtipulanti ſpoponderat: ⁊ poſt paucos dies rome teſtato[m] creditori[n] dixit[o] paratum ſe eſſe rome eam numerare[p] detracta ea ſumma quā creditori[q] ſuo vſurarum noīe dederat: queſitū eſt cum integram[r] ſummam in quam ex ſtipulatione obligatus eſt obtulerit[s]: an cōſecuta...

Ex ea parte. ¶ Caſus. Si quis promittat dolū malū abeſſe vel abfuturum eſſe: ſi non facit quod promiſit poteſt agi cum eo incerti ad intereſſe propter ſtipulationem interpoſitam. ¶ Mulier. Titiꝰ habebat concubinam quandam: berta volens nubere titio/timebat ne aliquando iterum reuerteretur ad cōcubinam: ideo ſtipulata eſt ab eo centum aureos ſi tēpore matrimonij reaſſumeret cōcubinā ſuā: vtruz hec ſtipulatio ſit licita? Rñdet ꝙ ſic: eſt enim ſm bonos mores. ¶ In inſulā. Stipulatus ſum a meuio cētum aureos cū morietur. deportatꝰ eſt ipſe meuius in inſulam: vtrum petere poſſim centum aureos? dicitur ꝙ non: quia oportet expectari mortē naturalem: nec ſufficit ciuilis. ¶ Ex facto. Promiſiſti mihi dolū abeſſe: an hec promiſſio tua trāſeat contra heredē tuū? Reſpondetur ꝙ ſic. Fran.

a ¶ Ex ea parte cautiōis. que ſequitur. Accur.

b ¶ Incerti. i. ad intereſſe cōditione certi: vt ⁊. ſ. de arbi. diem. §. fi. Accur.

c ¶ Interponende. i. interpoſite. ſic tempus pro tēpore et econtra ponitur. C. de legi. ⁊ cōſti. l. j. Vel ꝓprie ✝ hic promiſeras mihi ꝑmittere ad ſenſuz ſapiētis mei qui poſtea dicit ſub pena dupli ꝑmitti vt interponas agā.

✝ Johā. de imo. hic reputat iſtam glo. ſing. ad hꝙ ſapiēs pōt declarare ꝙ in ꝯtu celebrando remiſſio ad cōſiliūm ſapiētis qs ſe obliget ad penā. bolo.

d ¶ Conueniebat. i. reconciliabat. Accur.

e ¶ Aſſequi. qꝛ conſuetudinem repetijt. Accur.

f ¶ Non poſſit. a marito. ⁊ facit. ſ. eo. ſi ita ſtipulatio facta fuerit.

g ¶ Niſi moriente eo. naturaliter. ⁊ ſic no. ꝙ appellatione mortis naturalis intelligitur non ciuilis. ſic. ſ. de lega. ij. cum pater. §. hereditate. ⁊ de dona. inter vi. ⁊ vxo. ſed ſi mors. §. cum igitur. ⁊ arg. de le. ij. ſi ita quis. §. is cui. ⁊ in aut. de nup. §. ſm occaſionē. Sed arg. cōtra. ſ. pro ſocio. l. actione. §. publicatione. de bo. poſ. ꝯtabu. l. j. §. fi. Accur.

h ¶ Depoſiti. ſecus in delictis de quibus dic vt. C. ex delictis defun. l. j. ⁊ facit. ſ. titu. j. ex depoſiti. et. ſ. depo. l. ſi hominem. §. datur. j. de regu. iur. l. ad ea. §. finali.

Qui rome. ¶ Caſus. Eramꝰ rome tu ⁊ ego. carebas pecunijs q̄re ad me veniſti petens vt tibi pecuniā mutuarem. ſub vſuris: quā promittebas mihi reddere pariſius poſt tres menſes: dediſtiqꝫ mihi certam partem vſurarum: poſt paucos dies veniſti ad me et obtuliſti mihi pecuniam quam mutatus fueras a me detracta ea ſumma vſurarum: quam tibi dederam. ego nolui recipere pecuniam: poſt hec cum veniſſiſſemus pariſius volui te ibi conuenire/ vtrum poſſim? Reſpō. ꝙ ſic licet mihi pecuniā rome obtuleris. ¶ Calimachus. Caſus planꝰ eſt. ¶ Flauius hermes. Hic. §. ponit tres caſus. Primum inter ipſos contrahentes alios duos inter heredes contrahentium caſus primus talis eſt. Flauius hermes quidam dedit ſeruum ſtichum cuidam claudio ſub tali pacto ꝙ eum manumitteret: et ſi non manumitteret ſtipulatus eſt hermes penam a claudio ⁊ herede ſuo: vtrum iſte hermes poſſit conuenire claudium pro libertate iſtius ſtichi? Reſpon. ꝙ ſic vſqꝫ ibi. Itez quero. Ponamus ꝙ claudius iſte non manumiſit ſeruum: et mortui ſunt ambo flauius ⁊ claudius. heres flauij vult petere penam ab herede claudij. vtrum heres claudij poſſit vitare penam ſi manumittat ſeruum? Reſpon. ꝙ ſic vſqꝫ ibi. Item quero. Quid autem ſi heres flauij hermetis nolit conuenire heredem Claudij vt manumittat vel penam preſtet. an nihilominus heres Claudij debeat preſtare libertatem ſeruo propter conuentionē factam ab hermete ⁊ Claudio? Reſpōdetur ꝙ ſic. ¶ Coheredes. Erant duo coheredes: quidam puta titius et mulier quedam qui diuiſerunt inter ſe omnem hereditatem excepto quodam fundo: ⁊ fecerunt pactum: ꝙ ſi quis partem ſuam alienare vellet eam coheredi ſuo venderet: et hoc precio centum. xxv. et appoſuerunt penam ſi aliter factum eſſet: ſcilicet centum aureorum. Mortuus eſt titius coheres huius mulieris relictis liberis ſuis heredibus: mulier iſta volens vendere partem ſuam fundi dixit tutoribus filiorum: ꝙ fundi partem emerent aut venderent ſm conuentionem factam. Tutores noluerunt quicꝗ facere. hec ergo mulier vendidit partē ſuā vni extraneo: queritur vtrum pena ſit cōmiſſa per ipſam? Reſpon. ꝙ non: quia obſtabit tutoribus doli mali exceptio. ¶ Augerius. Erāt duo patreſfamilias: vnus habebat filium nomine augerium: alius qui dicebatur publius meuius habebat ſeruū noīe ſtichū: dicebat ſtichus ſeruus augerio filiofamilias pater tuus debet domino meo ſummaz pecunie: honeſte faceret ſi ei ſolueret: diu eſt ꝙ ſibi debet. Augerius ſolicitus pro conſeruatione fame patris ſui: promiſit huic ſeruo publij ꝙ ſolueret ei tātam ſummā quantam conſtaret deberi a patre ſuo publio meuio: mortuus eſt pater augerij anteꝗ conſtaret quātum deberet huic publio meuio: queritur vtruz iſte augerius poſſit conueniri ab heredibus publij vel ab ipſo publio? Reſpondetur ꝙ non: qꝛ ſtipulatio iſta fuit quaſi cōditionalis que nō fuit īpleta: quare deficit etiaz ſtipulatio. ¶ Seia heres. Titius ⁊ ſeius adminiſtrauerūt tutelaz vnius pupille: mortui ſunt tutores et etiaz pupilla vnus tutorum reliquit heredez ſeiam: heres pupille fecit conueniri ſeiā tanꝗ heredem vnius tutoris actione tutele ad reddendam rationez: ⁊ reliqua. Seia trāſegit cum herede ⁊ ſoluit maiorem partez pecunie: ī reſiduā cauit: ⁊ vſuras promiſit: poſtmodū iſte heres non vult ſeruare tranſactionem factam cum ſeia: ſed facit iterum eam conueniri coram iudice: et victꝰ eſt: appellat et vbiqꝫ vincitur. poſtea iſta ſeia ſciens tamē ſe debere aliquid de reliquis tutele obtulit ſūmā quaz debebat: heres pupille nō vult recipere: querit nūc an iſta ſeia teneatur ad vſuras iſtius pecunie? Certe reſpōdetur ꝙ non: cuz per eā non ſtetit: quominus ſolueret: ſꝫ per heredē qui noluit recipe. ¶ Duo fratres. Titius habens duos filios ſeium ⁊ meuium moriens inſtituit eos heredes: ⁊ fideicōmiſit ꝙ ſi vnus moreretur reſtitueret hereditatem ſuam alteri fratri. fratres iſti diuiſerunt inter ſe hereditatem: ⁊ promiſerunt inuicem ſub pena nunꝗ contra hanc diuiſionez venire: moritur vnus fratrum: alter frater petit hereditatem ab heredibꝰ quaſi ex fideicōmiſſo relictam: opponebatur ſibi de tranſactione facta cuz defuncto: ⁊ iudicatum eſt contra eum quaſi de hoc fideicōmiſſo etiā tranſegiſſet. Queritur hic vtrum penā quam appoſuerunt ipſi fratres quando diuiſerunt hereditatem ſit cōmiſſa? Rñ. ꝙ ſic. vide glo. ſuper verbo proponuntur. Fran. accur.

† Iſte textꝰ eſt ſingu. ad hꝙ vbi creditor recuſat recipere pecuniam: tunc ſufficit obligatio ꝑ balis ⁊ multomagis in ſacculo: ita cōit firmāt docentes h. Bolog.

i ¶ Acceperat. ⁊ conuenerat hoc. ſ. ſoluendum ⁊c.

k ¶ Prouinciam. non ergo al's ſoluere poteſt inuito ſtipulatore: vt. ſ. de eo. qđ cer. lo. l. is qui. ‡

‡ Al's ſi quis.

l ¶ Ibi. in prouincia. Accur.

m ¶ Teſtato. i. coram teſtibus.

n ¶ Creditori. a quo acceperat mutuum.

o ¶ Dixit. debitor.

p ¶ Numerare. ⁊ ſic ante terminum.

q ¶ Creditori. eidem a quo accepat mutuū forte aliquid dederat a principio vſurarū nomine. vel dic dederat. i. conuenerat dare. Accur.

r ¶ Integram. cōputato eo qđ non primo ſoluit: al's lr̄a dicit cū non integram: ⁊ tunc dic non integram ſine eo quod iam ſoluit.

s ¶ Obtulerit. nec preſtat ceteras vtilitates quas ſtipulator habuiſſet ſi ſuo loco et die facta omnia fuiſſent: vt. ſ. de eo quod certo loco. is qui. #

\# Al's ſici- fit ſi qs.

et caue ꝙ non aperit vtrum offerat vſuras futuri temporis: ſed ſortem et vſuram preteritam ſine dubio offert. Quero ergo quid ſi debitor ſub vſuris accipiens mutuum per pactum agat: vt vſqꝫ ad annum non ſoluat: nunquid prius poteſt ſoluere? Reſpondeo non: niſi ſocius temporis etiam futuris ſolueret vſuras cuz gratia ſtipulatoris fuerat id pactū. Quid ergo ſi ab initio ſoluerit vſuras duorum menſium? Reſpon. hene poteſt etiam ante ſoluere: cum nil interſit creditoris. Item quid ſi dedit pignus vt loco vſurarum creditor fructus caperet cum pacto vt non liceat luere in eo anno? Reſpondeo non luet ante: ſecus ſi conueniſſet in perpetuum non luere: quia non valet: quia magis alienare ꝙ obligare videt̄: vt in aut. de ali. ⁊ emphi. §. locationes. Item quid ſi nihil eſt actum expreſſe: id eſt dictum non eſt ꝙ non poſſit ſoluere ante annum? Reſpondeo forte poteſt ſoluere quando vult: vt arg. j. de ſolu. qđ in diem. et. ſ. titu. j. quod quis. ⁊ argu. ſ. ſi certum peta. l. qui pecuniaz. quia dilatio fit fauore debitoris: vt. ſ. eo. l. eum qui kalēdis. in fine. vnde in eius leſionem ⁊c. vt. C. de legi. et conſti. l. quod fauore. et econtra. creditoris fauore videtur: vt. ſ. mandati. l. ij. §. tua et mea. vnde ſi non poteſt alij eque bene mutuare nō tenet̄ recipere: niſi vſuras totius anni ſoluat. argu. C. de actio. ⁊ obliga. l. ſicut. ⁊. ſ. de annu. leg. l. eum. ⁊ de vſu. l. in fideicommiſſi. §. cum pollidius. vbi videtur diſtinguere an poſſit alij eque bene mutuare vel non. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Loco. in prouincia. Accur.
b ¶ Die. i. poſt tres menſes. Accur.
c ¶ Petere. q̄ ante tempus ſoluere non potuit ſm quoſdam. qđ falſum eſt. vt. ſ. titu. j. qđ qs. dic ergo ratio loci hoc facit: vt. j. de fideiuſ. l. fideiuſſor obligari. §. qui certo. ⁊ C. de ſolu. l. obſignatione. in fi. Itē 3ct⁹ celebratus gratia vtriuſq3: vt. C. de actio. et oblig. l. ſicut. ⁊ arg. ſ. de annuis leg. l. iabolenus. al's incipit eum.
d ¶ Pecuniam. reddendam poſt ducentos dies: vt. j. dicit.
e ¶ Seruo. propoſito pecunijs fenerandis. Acc.
f ¶ Berittho. que eſt i ea prouincia ſcilicet accepit: ⁊ ab ea vſq3 britenſiū. ſcilicet deferendam: ⁊ etiam ibi ſoluendam.
g ¶ In omēs. id eſt inter omnes. Accur.
h ¶ Dies. id ē poſt dictos dies ſoluatur ibi. Accur.
i ¶ Mercibus. ſcilicz obligatis.
k ¶ Et quas. illis mercibus ſimiliter obligatis.
l ¶ Berritho. ſcilicet redeundo.
m ¶ Inuectur⁹. id eſt portaturus.
n ¶ Cōuenitq3. pacto incontinenti appoſito quo reſtringitur prima cōuentio ducentorum dierum.
o ¶ Uti. pro poſtq̄. Acc.
p ¶ Calimach⁹. debitor. Accurſius.
q ¶ Inde. a berittho.
r ¶ Proxime. ⁊ magis vicine q̄ ducentos dies.
s ¶ Emptis. ſcilicet obligatis.
t ¶ In nauem miſſis. britenſio. M.
v ¶ In ſyriā. vbi accepta eſt pecunia.
x ¶ Proficiſcat. id eſt reuertatur: hoc eſt iter arripiat. Accur.
y ¶ Supraſcriptam. id eſt idus.
3 ¶ Ciuitate. britēſiū. M.
a ¶ Cōtinuo. i. ſtatim ſcz in dictis idib⁹ nō expectatis dictis ducētis dieb⁹.
b ¶ Pecuniam. id eſt ſortem ⁊ vſuram. Accur.
c ¶ Perſequentibus. hominibus puta procuratorib⁹ vel ſeruis vicarijs et eam preferrent. ad quod eſt. ſ. ti. j. l. traiectitie.
d ¶ Uti. perſequentibus dico ad hoc ⁊c̄.
e ¶ Eaq3. ſ. dicta vſq3 h.
f ¶ Titij. qui ſupra nominatus eſt ſeius. ſic. ſ. de pig. actione gaius.
g ¶ Sed cum ante. ſupra formam cautionis: nunc qualiter factū proceſſit.
h ¶ Mercibus. reparatis britenſio. M.

loco[a] in quo ſoluenda promiſſa eſt ſua die[b] integra peti poſſit: Reſpondeo poſſe ſtipulatorē ſua die ibi vbi ſoluendam ſtipulatus eſt petere[c].

☞ Qui eſt poſitus ad recipiendam ſolutionem non poteſt terminum prorogare: niſi tempus ⁊ locus fuerint in eius voluntatem collata. h. d. Bar.

¶ Calimachus mutuam pecuniam[d] nauticam recepit a ſticho ſeruo[e] ſeij in prouincia ſyria in ciuitate berittho[f] vſq3 britenſium: idq3 creditum eſſe in omnes[g] nauigij dies[h] ducentos ſub pignoribus et hypothecis mercib⁹[i] a berittho comparatis ⁊ britenſium perferendis: ⁊ quas[k] britēſio empturus eſſet ⁊ p nauem berittho[l] inuecturus[m]: conuenitq3[n] inter eos vti[o]: cum calimachus[p] britenſium perueniſſet inde[q] intra idus ſeptembris: que tunc proxime[r] future eſſent alijs mercib⁹ emptis[s] ⁊ in nauem[t] miſſis: et ipſe in ſyriam[v] per nauigium proficiſcatur[x]: aut ſi intra diem ſupraſcriptam[y] nō reparaſſet merces: nec nauigaſſet de hac ciuitate[z] redderet vniuerſam cōtinuo[a] pecuniā[b] quaſi perfecto nauigio: et preſtaret ſumptus omnes perſequentibus[c] eam pecuniam: vti[d] in vrbe3 romam eam deportarent: eaq3[e] ſibi recte dari fieri: ſic interrogāti ſticho ſeruo lucij titij[f] promiſit calimachus: ſed cum ante[g] idus ſupraſcriptas ſm conuentionem mercibus[h] in nauem poſitis cum herothe[i] cum ſeruo ſtichi quaſi in prouinciam in ſyriam peruenturus[k] enauigauit[l]. ¶ Queſitum eſt naue ſubmerſa[m] cū ſm cautione3 calimach⁹ merces berittho perferendas[n] in nauē miſiſſet eo tempore[o] quo iam pecuniam britenſio reddere rome perferendā deberet: an nihil proſit herothis[p] cōſenſus / qui cum eo miſſus erat: cuiq3 nihil amplius[q] de pecunia ſupraſcripta poſt diem cōuentionis permiſſum vel mandatū erat q̄ vt eam receptam romam perferret: et nihilominus actione ex ſtipulatu calimachus de pecunia domino ſtichi teneatur? Reſpon. ſm ea que proponerentur teneri[r]. ¶ Item quero[s] ſi calimacho poſt diem ſupraſcriptam nauigāte heros[t] ſupraſcriptus ſeruus conſenſerit an actionem domino ſuo ſemel acquiſita3 adimere potuerit? Reſpon. non potuiſſe: ſed fore exceptioni[v] locū ſi ſeruo[x] arbitrium datum eſſet: eam[y] pecuniam quocunq3 tempore[z] in quēuis locum reddi.

☞ Stipulatio penalis non nouat precedentem conuentionem ex cauſa oneroſa. Item vbi eſt pena et non dies admittitur purgatio more. Item ex pacto libertatis agere poteſt ſeruus domino differente. Bartolus.

¶ Flauius hermes homine3 ſtichū manumiſſionis cauſa donauit[a]: ⁊ ita de eo ſtipulat⁹ eſt: ſi homo ſtich⁹ de quo agitur quē hac die tibi donationis cauſa manumiſſioniſq3 dedi a te heredeq3[b] tuo manumiſſus vindictaq3[c] liberatus nō erit: quod dolo malo in eo nō fiat pene nomine quinquaginta dari ſtipulatus[d] eſt flauius hermes: ſpopōdit claudius: quero an flaui⁹ hermes claudiū de libertate ſtichi conuenire poteſt[e]? Reſpon. nihil proponi cur nō poſſit[f]. Itē quero an ſi flauij hermetis heres a claudij herede penam ſupraſcriptam petere voluerit: Claudij heres libertatem ſticho pſtare debet vt pena liberetur[g]. Reſpon. poſſe. Item quero ſi flauij hermetis heres cum Claudij herede ex cauſa ſupraſcripta nolit agere: an nihilominus ſticho libertas ex conuētione que fuit inter hermetem et claudium (vt ſtipulatione ſupraſcripta oſtēditur) ab herede[h] Claudij preſtari debeat[i]? Reſpon. debere.

☞ Qui tenetur ſub pena vni alienare illo exiſtente in mora poteſt alienare cui volet. hoc dicit Bartolus.

¶ Coheredes † cu3 predia hereditaria diuiſerant: vnum prediū commune reliquerūt ſub hoc pacto: vt ſi quis eorum partem ſua3 alienare voluiſſet ea3 / vel coheredi ſuo / vel eius ſucceſſori venderet[k] pro centum vigintiquinq3: q̄ ſi quis aliter feciſſet: penā centum inuicem ſtipulati ſunt: quero cum

i ¶ Herothe. prorogante diem qui dūtaxat miſſus erat vt eam perferret ⁊ nihil vltra faceret. Accur.
k ¶ Peruenturus. a berittho redeundo.
l ¶ Enauigauit. tranſactis idibus. ⁊ ſic cōmiſſa eſt ſtipulatio.
m ¶ Naue ſubmerſa. poſt idus.
n ¶ Perferendas. britenſium.
o ¶ Eo tempore. nauigare aute3 cepiſſet eo tempore ⁊c̄. videbatur enim poſt idus miſiſſe merces in naui: cū poſt idus nauigare cepiſſet.
p ¶ Herothis. Serui creditoris: cuius conſenſus alio et alio tempore nauigauit ⁊c̄.
q ¶ Nihil amplius. niſi perferret. Accur.
r ¶ Teneri. ⁊ ſic periculū pertinet ad debitorem naui ſubmerſa poſt mora3. C. de nau. fe. cū proponas.
s ¶ Ite3 quero. repetit vt aliquid addat in fi. de excep. vl' credebat ſeruū nō bn̄ itelleriſſe vt frequēter fieri videm⁹. vel. ſ. i vſuris: h in ſorte ⁊ in oibus.
t ¶ Heros. ſeruus.
v ¶ Exceptioni. tūc. Accurſius.
x ¶ Seruo. herothi. Accurſius.
y ¶ Eam accipere. Acc.
3 ¶ Tempore. quo vellet.
a ¶ Donauit. vt tantum vindicta manumittat: et non alio modo quare nō alloquitur alijs legibus. Accurſius.
b ¶ Heredeq3. id eſt vel. ſic. j. de verb. ſig. ſepe.
c ¶ Vindictaq3. tunc interat vīdicta manumitti: quia efficiebatur ciuis romanus ſm quoſdā.
d ¶ Stipulatus eſt. trāſit de tertia ad pmā: ⁊ tandē reddit ad tertiā perſonā.
e ¶ Poteſt. actio. preſcriptis verbis vt manumittatur. Accur.
f ¶ Non poſſit. contra ad inferi⁹ rn̄ſum. ſ. de fideicom. lib. l. thais. §. intra. ſolu. vt ibi. Item ſ. C. ſi mā. ita fue. alie. l. fi. Sol. h fuit actū vt vīdicta fieret manumiſſo al's intelligitur de effectu bn̄ficij vt ibi qđ ſemp eſt in dubio: vt. ſ. de ſer. expor. ſi vēditor. ⁊ dicunt qdā q̄ alius eſt effect⁹ qn̄ fit vindicta q: tūc fit ciuis romanus: ſed qn̄ ꝯſtitutio ſuccedit: tūc nō: cum alij ſint latini alij dediticij. que diſtinctio. l. non inuenitur.
g ¶ Liberetur. fauor libertatis eſt ne pereat q̄ poſt commiſſa3 penā purgat mora. vel ſm Io. loquit qn̄ nō eſt cōmiſſa pena et iproprie † dicit liberet: q: vel ipſe heres d3 manumittere. ⁊ eſt ſic. ſ. vſufruc. queād. ca. l. iij. §. j. ⁊ ad le. aql. ſi ſeru⁹ ſeruū. §. ſi calicē diatetrū. Ite3 tale tollit. ſ. de euict. q alienā. ⁊ eode3 mō ſol. ſ. ti. j. traiectitie. §. de illo. et. §. idem pōpo. ⁊ C. de ꝯbē. ſti. magnā. Ite3 cōtra. ſ. q ſine ma. l. latin⁹. ſ3 ‡ h ante duos mēſes agebat ad penam: ſed nec morte donatarij perierat libertas: qm̄ nec ipſe pciſe debuit manumittere: ſed vel ipſe vel heres eius: ⁊ ideo. ſ. dixi. heredē non incidiſſe in penam.
h ¶ Ab herede. ſ. qui ſine ma. ad lib. perue. l. mancipia. ꝯtra. Solu. hic donator ‡‡ non volebat ſeruum effici liberum: niſi vindicta ibi aliter. vel hic per fideicōmiſ. ibi directo ſm quoſdam.
i ¶ Debeat. inſtante ſeruo.
k ¶ Venderet. aut eorum partem emeret: vt patet. j.

† Contrarium tenent Bar. Pau. Frā. ⁊ alex.
† Dy. ⁊ alexā. h dicunt iſtū tex. ſingu. ad h q̄ ille q pmiſit alteri vēdere ſub pena habita prius requiſitione ſi alteri vēdat nō incurrit penā. Bolog.
‡ Eſt diuinatiua ſm barto. pau. Alex. ⁊ frā.
‡‡ Sequuntur bart. p. frā. ⁊ alexā.

Coheredis.

coheres mulier coheredis[a] liberorum tutores ſepius teſtato[b] conuenerit ⁊ deſiderauerit vt ſm conuentionem aut emerẽt: aut venderent: hiq; nihil tale fecerint: an ſi mulier extero vendiderit pena ab ea centum exigi poſſit: R̃ñ. ſm ea que proponerentur obſtaturã doli mali exceptionem[c].

☞ Facultas implendi conditionem ad heredem non tranſit. h. d. Bar.

¶ Augerius[+] filiusfa. ſeruo publij meuij ſtipulanti ſpopondit ſe daturũ quicqd patrẽ ſuum publio meuio debere cõſtitiſſet[d] queſituz eſt patre defuncto anq̃ cõſtitiſſet: quid quantũq; deberet: an ſi aduerſus heredem eius actum fuiſſet aliũ ve ſucceſſorem ⁊ de debito cõſtitiſſet augerius teneatur: Reſpon. ſi conditio non extitiſſet[e]: ſtipulationem non eſſe cõmiſſam.

☞ Non currunt vſure ſi creditor eſt in mora recipiendi. h. d. Bart.

¶ Seia heres[+] vnius tutoris cuz herede pupille tranſactione ſolo pacto[f] facta maiorem partem[g] ſoluit in reſiduam cauit[h] et vſuras promiſit: ſed ilico negauit heres[i] ſe tranſactionem ſeruare: et apud iudicẽ tutele[k] egit: ⁊ victus[l] prouocauit[m] apud cõpetentem iudicem: ⁊ ab eo quoq; ad principez idem prouocauit: et iniuſta hec quoq; prouocatio eius pronunciata[n] eſt: queſitum eſt cum per heredem pupille mora[o] interceſſerit quominus pecunia in ſtipulationez deducta ab herede tutoris ſolueretur: necvnq̃ petierit[p] an ei hodie debeantur vſure[q] ab herede tutoris: R̃ñ. ſi ſeia non ceſſaſſet ex ſtipulatione pecuniam offerre iure[r] vſuras non deberi.

☞ Iniuſta ſententia per quam quis cõtra diuiſionem facere declaratur facit penã committi. h. d. Bart.

¶ Duo fratres[s] hereditatẽ ſuam inter ſe diuiſerunt: ⁊ ſibi cauerũt nihil ſe contra eã diuiſionez facturos: ⁊ ſi cõtra quis feciſſet penam alter alteri promiſit: poſt mortem alteri⁹ qui ſuperuixit petit ab heredibus hereditatem quaſi ex cã fideicommiſſi ſibi a patre relicti debitam: ⁊ aduerſus eũ pronũciatum eſt/ quaſi de hoc quoq; tranſactum fuiſſet: queſitum eſt an pena commiſſa eſſet: R̃ñ. ſm ea que proponuntur[t] commiſſam.

☞ Promiſſio ob turpem cauſam de preterito vel de futuro eſt ipſo iure nulla. hoc dicit Bartolus.

Papinianus. Lex.cxxiij.

Si plagij[v] faciendi vel facti cauſa concepta ſit: ſtipulatio ab initio non valet.

☞ Stipulatio facti que habet diem non committitur ad intereſſe ante diez: licet certum ſit ante diem fieri non poſſe. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex.cxxiiij.

Inſulã ĩtra biẽniuz illo loco[x] edificari ſpondes: ante finez biennij ſtipulatio non cõmittit: q̃uis reus pmittẽdi nõ edificauerit: ⁊ tãtuz[y] reſidui tẽporis ſit quo edificiuz extrui non poſſit. neq; eñi ſtipulationis ſtatus cuius dies certus in exordio fuit ex poſtfacto mutatur[z]. Idemq; ⁊ ĩ ſtipulatio

a ¶ Coheredis. qui. ſ. coheres deceſſerat pluribus relictis heredibus.
b ¶ Teſtato. extra ius[+] etiam.
c ¶ Exceptionem. nam ipſo iure[+] cõmiſſa eſt pena. hoc ergo ſi quidem intelligitur: vt ſi alius non vult emere extero vendere poſſit ſine damno pene ſm Io. ⁊ facit. ſ. de arbi. celſus. Sʒ contra. ſ. de pactis. l. nemo. ſʒ hic ad penã[+] ⁊ ſic etiam non obſtat. ſ. de diſtrac. pig. ſi creditor. §. fi. Itẽ fa. ſ. de act. emp. ſi ſterilis. §. ſi tibi. in fi.
d ¶ Conſtitiſſet. poſtea: non[+] tamen tempore ſtipulationis cõſtabat: nec ante conſtiterat. alˀs eſt h non conſti. ⁊c.
e ¶ Non extitiſſet. q. d. ſi nondũ tempore ſtipulationis cõſtiterit de debito: ⁊ per hoc conditionalis ſtipulatio in pteritũ cõcepta nõ poterat committi in eternũ: q: falſa de preterito ſunt impoſſibilia: vel dic ſm[+]. R. ſi ẽ actum vt patre viuente conſtare deberet quid et quantum deberet quod videtur ſm verba: nam demum patre viuẽte conſtare poteſt eum debere ſʒ eo mortuo cõſtare poteſt eum debuiſſe: vt ⁊. j. eo. cuz ſtipulamur. ⁊ fa. ſ. de vſur. l. ſeia. ⁊ ſ. de manumiſ. teſt. q filium.
f ¶ Solo pacto. ſine ſtipulatione aquil. ⁊ accep.
g ¶ Partem. pecunie.
h ¶ Cauit. per ſtipulationem.
i ¶ Heres. ſ. pupille.
k ¶ Tutele. actione.
l ¶ Et victus. heres pupille. Accur.
m ¶ Prouocauit. ſcdo.
n ¶ Pronunciata eſt. a principe.
o ¶ Mora. obtulit ergo heres tutoris.
p ¶ Petierit. heres pupille. hoc autem ideo dicit ne poſterior mora noceret: vt. ſ. de peri. ⁊ cõ. l. illud. Accur.
q ¶ Vſure. ex mora. ſcilʒ reſidue pecunie non reddite. Accur.
r ¶ Iure. ſ. exceptionis cũ p eã nõ ſteterit: ſʒ ſi obtuliſſet ⁊ aſſignaſſet et depoſuiſſet. tũc ipo iure: vt. ſ. de vſu. l. j. in fi. ⁊ h vbi fuiſſent pmiſſe: alˀs ex mora etiam non debentur.
s ¶ Duo fratres. qui rogati fuerũt: vt ſi quis eoꝝ ſine liberis deceſſiſſet ſuam partem alteri per fideicommiſ. reſtitueret.
t ¶ Proponuntur. Duo dicit: primũ q fuit pronunciatũ contra petentem quaſi hoc ſit remiſſum. Scdm q licet habeat exceptionem conuentionis per quam fuit abſolutus reus: ⁊ ſic ea vſus adhuc tñ petitur pena: ⁊ ſic vtrũq;: ſʒ in primo an fuerit bene iudicatũ ſi dicas q ſic q̃ videtur dicendum: tunc cõſonat. ſ. qui. mo. pig. vel hypo. ſol. l. titius. Sʒ ꝯ. ſ. de tranſacti. l. qui cum tutoribus. vbi non videtur frater remittere acti. pro parte fratris: cuius fratris partem poſtea habet per fideicom. Sol.[+] hic fuit male[+] iudicatum ſm. H. vel dic ſcdo bene: q: non oppoſuit replicationem: qd potuit: vt. ſ. de pac. l. tres fratres. qd in idem recidit: q: male. ſcʒ contra ius agentis: nec ob. ſ. d. l. titius. q: ſicut facilius ꝯbitur in re aliena dño ſcilʒ preſente: ita facilius ſoluitur pignoris obligatio creditore preſente. argumen. in eo. ti. l. ſi conſenſit. Vel dic tertio ſm Ro. hic cauit nihil ſe ⁊c. i. nec hereditario nec fideicom. nomine vel exprimendo[+] hoc vel ſic agendo: qd pot probari: vel etiam ex ipſo verbo h preſumitur[+] q: dicit nil ⁊c. Ibi vero ſimpliciter ⁊ ſic olno bene fuit iudicatum: ⁊ qd hic dicit quaſi de hoc ⁊c. expreſſiuum eſt veritatis: vt ⁊ alˀs. ſ. de tranſac. l. j. vel quarto[+] hic in diuiſione in qua tenet quilibet alteri de euictione: vt. ſ. fa. her. heredes. §. pe. ibi in trãſactione in qua non tenetur: vt. C. de trãſac. ſi pro fundo. qui ergo de euictione tenetur non debet contrauenire: vt. ſ. de euicti. l. vendicantem. Sed hec ſolu. non valet: niſi in ea parte quam habuit frater premortuus vt a fratre ſuperſtite: in alia autem ſm hoc remanet fideicom. quam habuit vt ſuam frater premortuus: dic ergo q in hac diuiſione agitur de euic. pro parte mee partis tantum: puta ego heres premortui habeo ex diuiſione dimidiam que eſt citra rhenum: ⁊ in illa partem habeo iure meo partem ex perſona coheredis mei ex diuiſione: ſi ergo ex fideicõ. petat quod habeo ex pſona mea in mea parte nil ei obſtat: q: in ea non habeo cauſaz ab eo: nec de euic. tenet. aliam autẽ petere nõ poteſt quã habui iure ſuo: quia de ſua parte reſtituẽda nõ ſum rogatus: vt de leg. iij. pater. §. quindecim. ⁊ etiaʒ q: de euic. tenet: niſi fuerim ſciens: quo caſu non ago niſi ſtipulat⁹ ſim: vt C. de euic. ſi fundũ ſciẽs. Item plus poteſt petere q ſuperuixit: ſcilʒ eſtimationẽ ei⁹ particule quam habebat in ſua dimidia per diuiſionem ex pſona precedentis: modo enim non licet habere ex diuiſione: ſed ex fideicõ. tanq̃ alio euincẽte: vt. ſ. de euict. l. ſi vendideris. ⁊ l. nõ tñ. ⁊ ſm duas pmas ſol. male fuit hic iudicatum: ⁊ hoc eſt cõtra ius agẽtis: ⁊ ſm tertiam bene: ſm quartam bene in parte ⁊ male in alia parte: vt patet ex premiſſis. Item patet ex predictis ſolu. queſtionis. ſcʒ ſi ille cui faciẽda eſt reſtitutio rei ab aliquo eã emit an modo habeat locum in ea fideicommiſſ. per dictas. ll. de euic. ⁊. ſ. ad. l. fal. fundo. vel dic vt ibi. Itẽ ꝯtra. ſ. de pa. l. tres fratres. ſolue vt primum cõtra. ſi fuerit ibi dolus. Itẽ contra. ſ. de leg. ij. paulo calimacho. §. j. ſolu. vt ibi. Ad ſcdʒ quod dicit etiã penaz peti ẽ ꝯ. ſ. de pactis. l. reſcriptuz. §. ſi pacto. vbi ſufficit alterũ ſolu. ſi teneas ſupra bene iudicatum in totuz vel in partẽ pꝛoptum eſt dicere penam commiſſaz: ſed obſtat exceptio. vt in contrario: vel forte fuit hic actuz vt vtrunq; poſſit peti: vt. ſ. eo. ita ſtipulatus. in fi. vel ibi in ꝯtu hic in ſnia. Si aũt dicas q male fuit iudicatum: tunc dic penam commiſſam eo inſpecto q ſententia eſt lata cui ſtandum eſt: ex quo non appellatur: ſed hic multomagis locũ habet exceptio: vt in contrarijs. Sed quid hoc caſu qñ fuit male iudicatuʒ: ſi fuerit actum vt vtrũq; poſſit peti: R̃ñ. non poterit peti. ⁊ ſic quod fit ĩ principali preiudicat in acceſſorijs: vt. ſ. de rei vendi. ex diuerſo. §. vbi. item ex eo qd hic dicit quaſi ⁊c. videtur ar. q in ſententia cauſa ſit exprimenda.[+] vt dixi. C. de iudi. properandum. §. illo. ⁊. ſ. ſi men. fal. mo. dixe. l. j. §. j. Accur.
v ¶ Si plagij. Promitto tibi centum ſi feceris plagium: vel quia feciſti: hec ſecunda eſt magis dubitabilis prima non: vt. j. de fideiuſ. ſi a reo. §. fina. hec/ promitto tibi centum: ſi titius fecit plagium/ valet. pu Alij[+] dicunt poni exempla per legem. ſ. de condi. ob tur. cau. l. fin. Alij dicunt poni exempla per legem ... quem ta promittis mihi decem vt reddam tibi filium tuum vel ſeruum quem plagio abſtuli. Accur.
Inſulã. ¶ Caſus. Promiſiſti mihi edificare domũ intra duos annos. nõ poſſum agere ꝯ te niſi finitis duob⁹ ãnis q̃uis nõ ſupſit tm̃ tpis q̃to edificari poſſit domus: q: ſtipulatiõis ſubſtãtia quã ab initio ſumpſit nõ mutat ex poſtfacto. Idẽ ẽ ĩ ſtipulatiõe iudicio ſiſtendi cã facta: cetera clara ſunt. Fran. accur.
x ¶ Loco. alˀs nõ valet. vt. ſ. de eo qd certo loco. l. ij. §. ſi quis inſulam.
y ¶ Et tantum. ſubaudi q̃uis. Accur.
z ¶ Mutatur. ſiquidem expectandus eſt dies actoris: quia tota obligatio ſub conditione ⁊ in diem collata videtur: vt. ſ. e. in illa. Io. Sed contra. ſ. hoc iure. ſolu. vt ibi.[+] Itẽ contra. ſ. e. ſtipulationes non di.

D

[+] Sequitur ſcribẽ. [+] Contrarium tenent ſ. pau. alex. ⁊ Io. [+] Idẽ frã. aliter tñ ſoluit Alex.

[+] Approbat p bart. fran. pau. ⁊ Alex.

[+] Alex. hic dicit iſtũ textũ nõ aliud ad ſ q morarius non dʒ debere ſʒ debuiſſe. dol. [+] Idẽ bar. ⁊ alij.

[+] Alex. hic ⁊ modernior res reputãt iſtũ tex. ſingu. ad ſ q ſi nõ ſtat p debitorẽ q mi⁹ ſoluat creditori ſuo: ſʒ ſtat p creditorem nõ currũt ꝯ eũ vſure. bolo.

[+] Idẽ bar. bal. ⁊ pau. [+] Immo alex. ⁊ fran. [+] Hec diſi nat ad tex. Bar. Pau. fran. ⁊ alex. [+] Contrarium tenent bar. p. frã. ⁊ alex. [+] Contra hãc ſolu. tenet hic bar. in ſexta ſol. et in prima q̃ſtione quẽ ſequit pau. fran. ⁊ alex.

[+] Adde qd notaui in. l. ſi legatario in apoſtill I ver. cauſa ĩ ſnia exprimẽda. ſup glo. in ꝟſi. abſit. ſ. de fideic. liber. [+] Et male Bar.

[+] Tene ſbi tertiaʒ ſolu.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

§. plane. ſol. vt ibi ſolui aliam q̃ huic concordat. ſic. ſ. e. ſi ita ſtipulatus eſſem a te. vel hic † adiecit tp̃s ibi nõ. itẽ ꝫ. ſ. e. cũ ſtipulat⁹. ſol. vt ibi. ‡ ꝛ facit. ſ. e. exiſtimo. §. ſi. Accur.

† Idẽ bar. fran. ꝛ alex.
‡ Approbat ꝑ doct. q: ibi in pena couẽtionali hic nõ.

a ¶ Si. id eſt q̃uis.

¶ Cum ſtipulamur. Caſus huius. l. habitus eſt ſupra de verbo ad verbũ. l. ſi ſtipulatus fuero §. i. Franci.

b ¶ Cũ ſtipulamur. facit ſ. e. ſi ſtipulat⁹ fuero. §. j. ꝛ. ſ. e. ſi a colono.

¶ Si ita. ¶ Caſus. Pone caſum: vt ſ. in. l. hmõi. ¶ Titius. Titi⁹ ꝓmiſit mihi fundũ quẽdã: puta cornelianum ſine vſufructu: poſt octo dies iterum ꝓmiſit mihi vſumfructũ eiuſdẽ fũdi: certe h̃ ſunt due ſtipulationes: ꝛ ille q fundum ꝓmittit ſine vſufr. poſtea vſumfructum ꝓmittit eiuſdẽ fũdi ad minus tenet q̃ ille q vna ſtipulatione ꝓmittit ſimul fũdũ pleno iure. i. nõ detracto vſufr. Nã p̄io caſu ſi ille qui promiſit vſũfructũ ſoluerit eum: ꝛ ſit amiſſus/ poſtea ſoluerit fundũ liberabit: ſed ſcũdo caſu qui fundũ pleno iure ꝓmittit: ſi ꝓmo vſũfructũ ſoluerit: ꝛ ſit amiſſus poſtea fundũ tradidit nõ liberabit vllo mõ: niſi efficiat q fũdus pleno iure ſoluat. ¶ Griſogon⁹. Uide glo. q̃ ponit caſum. ¶ Si ita. Promiſi tibi q ſiſterẽ ſeruũ meũ in iudicio: ꝛ caſu q̃ nõ ſiſterẽ ꝓmiſi tibi hypocenthaurũ: quẽ tñ dari ẽ ipoſſibile. Certe iſta ſecunda ſtipulatio penalis eſt inutilis: ꝛ ꝑinde ẽ ac ſi tibi pure promiſiſſem. Fran. accur.

c ¶ Dena. i. decẽ ꝓprie aũt ſignificat bis decẽ: vt. ſ. de leg. j. ſi qs teſtamẽto. in princ. ꝛ facit. C. de teſta. ꝑpoſteri. ꝛ. ſ. ſi cer. peta. l. lecta. in fi. Sꝫ cõtra. ſ. de vſu. cum quidam. Sol. vt dixi. ſ. e. l. huiuſmodi. Accur.

ne iudicij ſiſtendi cauſa facta placuit: ſcilicet vt ante diem ſtipulatio non committatur: ſi[a] certum eſſe ceperit parere ſtipulationi reſiduo tempore non poſſe.

☞ Uerbum preſens non trahitur ad futurum. Bartolus.

Paulus. Lex. cxxv.

Cum ſtipulamur[b] quicquid te dare facere oportet: nihil aliud in ſtipulatione deducit̃ q̃ qđ preſenti die debeatur: hoc enim ſolum hec ſtipulatio demonſtrat.

☞ Exiſtente conditione retro poteſt deberi pecunia. Bar.

Idem. Lex. cxxvi.

Si ita ſtipulatus fuero: ſi titi⁹ conſul factus fuerit: tunc ex hac die in annos ſingulos dena[c] dare ſpondes: poſt triennium conditione exiſtente. xxx. peti poterunt.

☞ Qui promittit vſumfructuꝫ ꝛ ꝓprietateꝫ ſeparatim ſoluto vſufructu liberatur: ſecus in eo qui plenam proprietatem ꝓmiſit. hoc dicit Bar.

¶ Titius a meuio fundum[d] detracto vſufructu ſtipulatus eſt: et ab eodem[e] poſt eiuſdeꝫ fundi vſũfructuꝫ[f] eſt ſtipulatus: due ſunt ſtipulationes: ꝛ minus eſt in eo vſufructu quem per ſe[g] quis ꝓmiſit q̃ in eo vſufructu qui proprietatem concomittatur[h]: deniq̃ꝫ ſi ille vſumfructum dederit[i] eumq̃ꝫ ſtipulator non vtendo amiſerit tradendo poſtea fundũ detracto vſufructu liberabitur[k]. Non idem cõtingit ei qui fundum pleno iure ꝓmiſerit et vſumfructum dederit deinde amiſſo eo proprietatem ſine vſufructu tradiderit: etenim ille liberatus eſt[l] dando vſumfruc. hic in nulla[m] parte obligationis exoneratur: niſi pleno iure funduꝫ

d ¶ Fundu m. i. nudã ꝓprietatem.
e ¶ Ab eodem. ſ. meuio. Accur.
f ¶ Uſumfructum. ſine proprietate.
g ¶ Per ſe. i. ſeparatim. ſine fundo. Accur.
h ¶ Concomitatur. ſ. cum fundum ſtipulatus eſt.
i ¶ Dederit. quem ſeorſum ſtipulanti promiſit: ꝛ ſic liberatus eſt a ſecundo vinculo.
k ¶ Liberabitur. promiſſor.
l ¶ Liberatus eſt. q promiſit vſumfr. ſiue fundum. Accur.
m ¶ Hic in nulla. q ꝓmiſit fundũ pleno iure: ſꝫ nõne q ſoluit partem rei quã dꝫ ſoluere liberat̃ ꝑ ea parte. vt. j. de ſolu. ſi ſtipulat⁹. §. q decem. ſꝫ dic † q h̃ cauſalis nõ ẽ pars. Itẽ nec cũ ſoluit: ſꝫ formalẽ ſoluit: ad quẽ nullo modo erat obligatus. Accur.
n ¶ Griſogonus. ſ. ego. ꝛ dic ‡ q tres h̃ ponuntur ſub compendio queſtiones ꝛ ſolutiones earũ: cauſe quoq̃ꝫ dubitationis in duabus poſterioribus. Nam prima modicũ dubitationis habet q̃ eſt vtrum gozas libertus ſtipulando pecuniam. Quintiliano reddi ipſi queſierit actionẽ. Scđa vtrũ ſaltẽ ipa numeratione libertus pꝛono obligationem queſierit: ſꝫ ſtipulatio ipſi facta non tenuit. Tertia vtrum ſtipulando vſuras ſine proprij noĩs adiectione ſibiipſi queſierit actionem. Prima eſt plana: cum em̃ per liberam perſonam que in noſtra poteſtate non eſt: neq̃ꝫ bona fide nobis ſeruit non acquirimus actionem. regulariter ergo nec h̃ patrono ẽ queſita. In ſecunda dubitationem faciebat: quia ſine numerationem ſtipulatio: ſiue ſtipulationẽ precedit numeratio vnica oritur obligatio ex ſtipulatu nõ ex numeratione: vt. j. de noua. l. vj. ꝛ. vij. cum ergo hec ex ſtipulatione non ſit queſita: vt dixi ergo videtur q nec ex numeratione: ſed reſpon. q dicitur vnicam ex ſtipulatione procederet obliga. ſiue numerationem precedat ſtipulatio ſiue ſequatur: locum hꝫ vbi vtilis interponit̃ ſtipulatio: cuꝫ ꝙ h̃ fuerit inutilis vtilis numeratio nõ poterit ꝑ eã. ſ. inutilẽ ſtipulationeꝫ vitiari: itaq̃ꝫ cuiuſcũq̃ꝫ pecuniam numerauit libertus noĩe pꝛoni acqrit̃ patrono actio: vt. ſ. ſi cert. pe. certi cõdi. §. ſi nũmos. In altera vero qõne dubitationẽ inducit ex eo q nomẽ qntiliani poſitũ in ſtipulatione ſortis tacite videbat̃ repetitũ i ſtipulatione vſurarũ. Augebat dubitationem ſimiliũ inductio: videbat̃ em̃ nomen pꝛoni i ſtipulatiõe q̃nq̃ꝫ vſurarũ tacite repetituꝫ. ſicut in ſtipulatiõe: q̃nq̃ꝫ tp̃s tacite ieſt: vt. ſ. e. interdũ. q̃nq̃ꝫ ꝯditio: vt. ſ. de iure do. plerunq̃ꝫ. §. ſi qñ. ſꝫ tñ rñ. nunq̃ pꝛſona in ſtipulatione intelligitur: niſi expreſſa fuerit: itaq̃ꝫ nec hic maxime: q: tacite intellecta perſona eſſet inutilis ſtipulatio: vt ar. j. e. titia. §. j. ſic ꝛ. ſ. de fideicom. lib. l. ſi.

‡ Idẽ bar. et alexã.
‡ Hãc glo. in ei⁹ declaratione. ſequunt̃ bar. ꝛ ñ pau. ꝛ alexãn.

effecerit ſtipulatoris.

☞ Per liberam perſonaꝫ non queritur nobis actio ex ſtipulatione. ſed ex numeratione ſic. Et qui ſtipulatur imperſonaliter ſibi ſtipulari videtur: ꝛ nunq̃ pꝛſona extrinſecus ſubintelligitur. h. d. Bart.

¶ Griſogonus[n] flauij candidi ſeruus actor ſcripſi coram ſubſcribente[o] ꝛ aſſignante[p] domino meo accepiſſe me a Julio goza agẽte[q] rem iulij quintiliani[r] abſentis mutua denaria mille: que dari[s] quintiliano heredive eius ad quem ea res pertinebit kalendis nouembris que proxime ſunt future ſtipulatus eſt gozas libertus: ꝛ rem agens quintiliani: ſpopondit flaui⁹ cãdidus domin⁹ meus ſub die ſupraſcripta: ſi ſatis eo nomine factum non erit tunc quo tempore poſt ſolueretur[t] vſurarum nomine denarios[v] octo preſtari ſtipulatus eſt Julius gozas[x] ſpopondit flauius candidus dñs meus: ꝛ ſubſcripſit. rñ.[y] per liberam perſonã: que neq̃ꝫ iure noſtro ſubiecta eſt neq̃ꝫ bona fide nobis ſeruit obligationeꝫ nullam[z] acquirere nobis poſſumus[a]. ¶ Plane ſi liber homo noſtro noĩe[b] pecuniam daret vel ſuam vel noſtraꝫ[c] vt nobis ſolueretur obligatio nobis pecunie credite acquireretur[d]: ſed quod patrono libertus dari[e] ſtipulatus eſt inutile eſt[f]: vt nec ad ſolutionem proficiat adiectio abſentis[g] cui principaliter obligatio querebatur[h]. Supereſt vt queramus[i]: an ex numeratione ipſe[k] qui contraxit pecuniam creditam petere poſſit[l]: nam quotiens mutuaꝫ pecuniã dantes eãdem ſtipulamur[m] nõ due obligationes naſcunt̃[n] ſed vna[o] verborum: plane ſi precedat

o ¶ Subſcribente. ſ. dño quod eſt. j.
p ¶ Aſſignãte. q: fecerat ſignum ibi vt mos erat.
q ¶ Agente. i. numerãte noĩe patroni abſentis.
r ¶ Quintiliani. patroni ſui.
s ¶ Dari. i. reddi pꝛono. ꝛ ita audi qđ vitiat.
t ¶ Soluerer̃. i. quantuꝫ ſolutio ſort; differatur.
v ¶ Denarios. viij. ſingulis menſibus.
x ¶ Gozas. ecce ergo pſona quintiliani nõ adijcit̃: ſed ipſonaliter non adiecta ſua vel pꝛoni pſona.
y ¶ Reſpondi. hic interponitur.
z ¶ Nullã. ꝙ nec hi e per libertum debet acqri: q: liber ẽ: ſꝫ q̃ſita actio extẽdat̃ q̃nq̃ꝫ: vt. ſ. de vſur. ſi qs ſolutioni. §. fin. ſed ob. ſ. de calũ. l. gñalr. §. ſi. ſed rñ. h̃ ibi ꝯtingit ꝑpter delictũ: at h̃ ꝯtr⁹ eſt. Itẽ oppo. C. de iure do. l. ſi. in prin. rñ. illud legis ꝑtãte fauore dotis. vel ibi ius fingit eam contraxiſſe.

a ¶ Poſſumus. regulariter.
b ¶ Noſtro noĩe. qđ fecit hic libertus noĩe pꝛoni.
c ¶ Noſtram. vt hic erat. Accur.
d ¶ Acqreret̃. ꝑpter ſingularia p̃cepta: vt. ſ. ſi cer. pe. certi. §. ſi nũmos.
e ¶ Dari. i. reddi.
f ¶ Inutile ẽ. q: alteri ſtipulari ꝛc. nec ei ſolui põt cũ non ad h̃ ſit poſit⁹: vt. C. ꝑ quas pſo. no. l. j. ꝛ. ſ. eo. cum qui. §. qui ſibi.
g ¶ Abſentis. patroni.
h ¶ Querebat̃. quantũ ad eſtimationem: vel dic ex numeratione.
i ¶ Queramus. pro ſtipulantis intentione.
k ¶ Ipſe. libertus.
l ¶ Poſſit. ꝛ certe non põt: niſi in caſu: vt. C. ſi cer. pe. l. iiij.
m ¶ Stipulamur. incõtinenti: vt. j. de noua. cũ em̃ pecuniam.
n ¶ Naſcunt̃. cũ ſtipulatio ẽ vtilis: ceterũ ſi inutilis ẽ ꝯditio naſcit̃ ex numeratione: vt dictum eſt.
o ¶ Sed vna. ſi actum eſt q ex numeratione ſola naſcatur actio: tunc ex ea ſi vt ex ſtipulatione: tunc ex ea. ſi vero ẽ dubium. tunc ex ea que preceſſit ſm. M. arg. j. de ſtipu. ſer. ſi communis ſeruus. ſed aliter no. d. l. j. de noua.

Nderatio ſiue vnica p̃cedat ſtipulationeꝫ ſiue eã ſtipulatio numeratione oritur obligatio ex ſtipulatu nõ ex numeratione.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

de noua. cum enim. Accur.

a ¶ Sequatur. incōtinēti. ⁊ dic ſtipulatio inutilis: vt ſi alij ſtipulat⁹ ſuꝫ. Ayo. ex qua nec patrono: nec ſibi acquiritur actio: patrono nō: q2 non potuit: ſibi nō: q2 noluit. ſic. C. ſi qs alteri vel ſibi multū. dñs tñ vendicat eā ſi extat: aſcondicit ſi eius noīe ē numerata: vt. ſ. dictum eſt: als ſi libert⁹ ſuo noīe mutuat hꝫ ipe actionem: vt. C. ſi cer. peta. l. iiij. Accur.

b ¶ A naturali. ex q̄ oritur certi cōdictio vel dño ſi ei⁹ noīe ē facta vel numeranti: vt dictum eſt.

c ¶ Sequēs ſtip. h intelligunt cuꝫ ſtipulatio ē valida: quo caſu ex ſola ea onē actio: at cū inualida tūc ex ſola numeratione actio querit: vt. ſ. ſi cert. pe. l. certi cōdictio. §. qm̄. ſed hoc nō placet: q2 contra hanc litteram eſt.

d ¶ Sine adiectione. impersonaliter.

e ¶ Laborat. quo ſupior vt ſit inutilis.

f ¶ Maligne. quia certe malignum eſſet.

g ¶ Videri. ſed potius ſibi. q. d. nō ē ita accipienduꝫ vt vſuras quas ſimpliciter ſtipulat⁹ erat domino ſtipulat⁹ videatur ſed ſibi potius.

h ¶ Cedere. per actioneꝫ mandati. ſi mādato: vel etiam neg. ge. ſi ſine mandato gerebat. Ac.

i ¶ Sunt. ſicut l caſu iſto qñ ſimpliciter ſtipulat⁹ eſt vſuras.

k ¶ Tps. vt. ſ. e. l. iterduꝫ.

l ¶ Vel condi. vt. ſ. de iu reiu. pleruq̄ꝫ. §. ſi ante.

m ¶ Nunq̄ intelligēduꝫ. ad qđ fa. C. de cōſtit. pe. auf. ibi poſita. ⁊. ſ. co. ſtipulatio iſta. §. ſicut aūt. ⁊. ſ. de acq. poſ. qđ meo. §. ſi furioſo. Ac.

n ¶ Siſti. nullo addito. ⁊ not. ꝙ hic ⁊ ſuperior. §. nō vitiaf vtile p iutile. et facit. ſ. e. ſi ita ſtipulat⁹ fuero. Accur.

o ¶ Impoſſibile eſt. puta hypocentaurum.

numeratio ⁊ ſequatur[a] ſtipulatio non eſt dicendum receſſum eſſe a naturali[b] obligatione: ſequens ſtipulatio[c] in qua ſine adiectione[d] nominis vſuras ſtipulatus ē non eodem vitio laborat[e]: neq̄ꝫ enī maligne[f] accipiendum ē eidem ſtipulatum vſuras cui ⁊ ſortem videri[g]: ideoq̄ꝫ in liberti perſona valet ſtipulatio vſurarum et cogitur eam patrono cedere[h] pleruq̄ꝫ enim in ſtipulationibus verba ex quibus obligatio oritur inſpiciēda ſunt[i]: raro autē ineſſe tempus[k] vel cōditionem[l] ex eo quod agi apparebit intelligendum eſt perſonam nunq̄[m]: niſi expreſſa ſit.

☞ Inutilis ſtipulatio penalis non reddit inutilem ſtipulationem ſortis: nec ipam nouat. Pau.

¶ Si ita ſtipulatus fuero te ſiſti[n] ⁊ niſi ſteteris aliquid dari qđ promittenti impoſſibile[o] eſt detracta ſecunda ſtipulatione prior manet vtilis: ⁊ perinde erit ac ſi te ſiſti ſtipulatus eſſem.

☞ Interpellatio que nō conſtituit principalem in mora non nocet fideiuſſori. hoc dicit Bartolus.

Sceuola. Lex. cxxvij.

Si pupillus ſine tutoris auctoritate ſtichuꝫ ꝓmittat[p] ⁊ fideiuſſores dederit: ſeruus[q] autē poſt morā[r] a pupillo factam decedat: nec fideiuſſor erit propter morā pupilli obligat⁹: nulla enī intelligif mora ibi fieri[s] vbi nulla petitio ē: eſſe aūt fideiuſſorem obligatuꝫ ad hoc vt viuo homine conueniatur: vel ex ſua mora[t] poſtea.

☞ Si perſona vel res ad obligationem adijcitur inutiliter non prodeſt ad ſolutionem. Bartolus.

Si pupillus ſine. ¶ Caſus. Pamphilus pupillus hñs tutorē: ſine eius auctoritate promiſit mihi ſeruum ſtichum: ⁊ fideiuſſorē dedit facit hic pupillus moram in ſoluēdo: ⁊ ſic ſtichus decedit: querif an fideiuſſor teneaf ꝓpter morā pupilli. rñ. ꝙ nō: q2 non ꝓprie intelligif ibi mora fuiſſe vbi nulla potuit eſſe petitio: ſi autem ſtichus adhuc viueret fideiuſſor eſſet obligatus dare eum vel ſi ipſe moram feciſſet. Fran. ac.

p ¶ Promittat. ⁊ ſic naturalr obligaf cū non ſit locupletior: vt. j. de nona. l. j. cui accedit fideiuſſor: vt inſti. de fideiuſ. §. j. Ac.

q ¶ Seruus. promiſſus.

r ¶ Poſt moram. que non eſt mora vt ſubijcit.

s ¶ Ibi fieri. oppo. C. de ꝯhē. ⁊ cō. ſti. nuda. So. ſpeciale in pupillo naturaliter obligato: q2 nil ſcit: vt. ſ. de iu. ⁊ fa. igno. l. fi. non ſic in alio naturaliter obligato: vt ibi vel nō ē mora q̄tum ad interitum: vt h: ſꝫ quo ad h vt lit. cōte. cōmittaf ſtipulatio ſic: vt ibi. Item ꝯ. inſti. de fideiuſ. §. fideiuſſores. ſed h nō ē plus re vel loco vel tpe vel cā: ⁊ fa. ſ. e. ſi ex lege. in fi. ⁊ l. ſeq. ⁊. j. de reg. iu. nulla.

t ¶ Sua mora. q2 ipe fuit interpellatus: aliud autē ē in fideiuſſ. furio. vt. j. de fideiuſ. §. marcel. contra ſol. ſm Ro. ✝ refert euidēter pupillus an furioſus aliquid ꝓmittat. nam in furioſo nulla: nec naturalis: nec ciuilis oritur obligatio: etiam cum auctoritate tuto. quia ſenſu caret: at pupillus ꝓſertim pubertati ꝓximus cum auctoritate tuto. ciuiliter ⁊ naturaliter obligatur. ⁊ ſine tuto. naturaliter: non ergo mirum ſi ꝓ iſto accedit fideiuſſor ꝓ furioſo non: vt. j. de reg. iu. l. in negocijs. ⁊ in contrario. ⁊. ſ. ad trebe. l. ſi eius. in prin. ⁊. ſ. qñ di. le. ce. cū illud. ⁊. j. de ſol. ſtichū.

✝ Approbat p bart. pau. ⁊ Ia. Pupillus an poſſit ⁊ qñ naturalif vel ciuilif obligari ⁊ qd l furioſo.

⁊. C. qui admit. ad bono. poſ. l. bonorum. ⁊ de iure deliberandi. ſi infanti. ⁊ plenius dixi ſuper contrario.

Si duo rei. ¶ Caſus. Titius ⁊ ſeius ambo ſtipulati ſunt a ſempronio. c. aureos: ſed diuerſimode ſunt ſtipulati: quia vnus vtiliter: alter inutiliter puta dabis. c. ſi digito celum tetigero ſi eſſent vtiliter ſtipulati ambo poſſent vni ſolui inſoliduꝫ: ſed quia vnus eorū ē inutiliter ſtipulat⁹: ideo nō pōt ei ſolui: q2 cuilibet ſoluēduꝫ ē nō ꝓ alteri⁹ obligatione ſed ꝓ ſua. cum ergo iſte nullā habeat obligationem: non recte ei ſoluef. Idē ē ſi ego ſtipulor ſtichū aut pamphilū: nā ſi vnus ē meus: nō pōt in illo conſiſtere obligatio: licet etiaꝫ deſinat eē me⁹ nō mihi recte ſoluetur: ⁊ ratio ē: quia iſti duo hui nō ſunt poſiti in ſtipulatione ad ſolutionem: ſed ad obligationem. Fran.

Paulus. Lex. cxxviij.

Si duo rei ſtipulandi ita extitiſſent: vt alter vtiliter: alter inutiliter[v] ſtipuletur: ei qui nō habet promiſſorem obligatū non recte ſoluif: q2 non alteri⁹ nomine ſoluitur ei: ſed ſue obligationis[x] noīe que nulla ē. Eadem ratiōe in eo q ſtichuꝫ aut pamphilum ſtipulaf: ſi in vnum cōſtiterit obligatio[y] q2 alter ſtipulatoris[z] erat: etiam ſi deſierit eius[a] eſſe non recte ſoluitur: q2[b] vtraq̄ꝫ res ad obligationem ponitur non ad ſolutionem.

☞ Ad veritatem copulatiue requiritur vtrūq̄ꝫ eſſe factuꝫ: ⁊ ad veritatē diſiunctiue ſufficit alterum tantum. Bart.

Sceuola. Lex. cxxix.

Si quis ita ſtipulatus fuerit decē aureos dabis ſi nauis ex aſia venerit: ⁊ titi⁹ conſul factus ē[c]: non al's dabitur q̄ ſi vtrūq̄ꝫ factū ſit: idē in contrariū[d] dare ſpondes: ſi nec nauis venerit: nec titi⁹ conſul fact⁹ erit exigendū erit vt neutruꝫ factū ſit. Huic[e] ſimilis ſcriptura eſt: ſi neq̄ꝫ nauis venit: neq̄ꝫ titius conſul factus[f] ē. at ſi ſic dabis ſi nauis venit: aut titi⁹ conſul fact⁹ ſit ſufficit vnum factum: ⁊ econtra dabis ſi nauis non venit: aut titius conſul factus non eſt: ſufficit vnum non factum eſſe[g].

☞ Si pater ſtipulatur filio quod iuris eſt ſibi acquirit: ſecus ſi id quod eſt facti per filium explicandi: filius vero querit patri ſiue factum ſiue ius ſtipuletur eidem. Bartolus.

Paulus. Lex. cxxx.

Quod dicitur patreꝫ filio vtiliter ſtipulari quaſi ſibi ille[h] ſtipuletur: hoc in his verum ē que iuris[i] ſunt: queq̄ꝫ acqri patri

v ¶ Inutilif. ſi digito celum tetigero: v l'ex interuallo: vt. j. tit. j. ſi ex duobus. Accur.

x ¶ Sue obligationis. ſcꝫ nomine. Ac.

y ¶ Obligatio. tm̄. ſ. ⁊c.

z ¶ Stipulatoris. iōq̄ꝫ in eo nō cōſiſtit obli. vt. ſ. e. l. ſcire debemus. §. fi.

a ¶ Eius. ſcꝫ altero iam mortuo: ⁊ ſic obligatio ē ſublata ⁊ ſic expone. j. đ ſo. q decē. §. ſi ſtichū. ✝ j. rñ. nec obſtat in fi. eiuſdē. §. qđ hic ponitur pro contrario. Accur.

✝ Solue meli⁹ vt hic per Bar.

b ¶ Ꝗ2. ratio bona. vt. ſ. e. l. eū q. §. q ſibi. l fi. ⁊. ſ. e. l. ſi ita ſtipulat⁹. §. griſogon⁹. ibi. ſed quod patrono ⁊c. ⁊ no. hic arg. ꝙ qui promittit illud aut illud. duo promittit: vt. ſ. no. de cōſti. pecu. l. illud. Item fa. ſ. de leg. ij. meuius. §. duob⁹. ⁊ de re iudi. miles. §. j. Accur.

Si quis. ¶ Caſus. Si due conditiones apponunf in ſtipulatione copulatiue: neceſſe ē vtrāq̄ꝫ ipleri anq̄ ſtipulatio cōmittaf: et hoc ſi affirmatiue apponanf ſi v̄o apponanf negatiue: tūc neceſſe ē ꝙ neutra impleaf vt ſtipulatio committi poſſit. Itē ſi apponanf due conditiones diſiunctiue affirmatiue ſufficit vnam impleri vt cōmittaf ſtipulatio: ſi aūt negatiue ſufficit alteram non impleri: exempla ſunt plana in textu. Fran. accur.

c ¶ Factus ē. vt. j. de fideiuſſ. ſi a reo. ⁊. ſ. de rebus du. ſi is q. §. vtrum. Et no. quattuor diuerſas ſtipulationes. ⁊ fa. ſ. de condi. ⁊ demon. l. cuꝫ pupillus. §. j. ⁊. ſ. de here. inſti. ſi te. in fi. ⁊ de condi. inſti. l. v. ⁊ inſti. de here. inſti. §. pe.

d ¶ In contrarium. ſ. dicitur. Accur.

e ¶ Huic. differt a ꝓpoſito idem in ꝯtrariū ⁊c. q2 hic ꝓceſſit cōditio ſupra ſtipulationem vel ſupra ꝓteritum. ſ. ſit hic preſens. ſ. eſt.

f ¶ Factus. ſubaudi dare ſpondeo.

g ¶ Nō factū eſſe. C. de inſti. ⁊ ſubſti. l. gñalr. ꝯ. ſꝫ ibi ✝ aut ꝓ ⁊ ponif: vt. j. de v̄b. ſig. ſepe. Item facit. j. iudi. ſol. cum queritur.

✝ Idē bar. bal. p. alex. ⁊ Ia. l dicta l. gñalter.

Quod dr. ¶ Caſus. Dicif in antiqua regula ꝙ pater pōt filio ſtipulari: querif quomodo h intelligaf. Rñdef ꝙ intelligif de his que ſunt iuris: ſicut cū pater ſtipulaf filio dari: ſed in his que ſunt facti non hꝫ locū hec regula: veluti ſi ſtipulef pater filio ꝙ ei ire agere liceat: filius v̄o hñ pōt pr̄i ſtipulari ea que ſunt facti: vt ꝓmittis mihi ꝙ pr̄i meo licebit ire agere ꝓ fundū tuuꝫ: nam per talem ſtipulationem patri querit filius. Fran. ac.

h ¶ Ille. ſ. fili⁹ ſm. R. imo pr̄ ſm Io. vt inſti. de inuti. ſtip. §. ei v̄o qui. vt. ſ. de vſuris.

i ¶ Iuris ſunt. puta aliquid dari: ſed tradi eſt factum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ſi ſtipulatus. Quid ergo ſi aliquid filio tradi ſtipuletur? Rñ. idem vt valeat: licet non ſit iuris. ē enim tale qđ ei acquiri poteſt. Itē ꝛ poteſt dici ꝙ hic factū non ꝯfert in pſonam filij immo in pſonam eius q dꝫ tradere ei filio: ꝛ ſic cū non ꝯferat in filij pſonam vtilis ē ſtipulatio: ſed hic vetat qđ a filio ē faciendum: vt ſubijcit exemplum. Item nec oīa q̄ in dādo: ſed ea q̄ nō poſſunt pr̄i queri: vt ex cauſa profectitia: vel etiam aduētitia. i. quo ad vſūfru. vt. C. de bonis q̄ lib. l. cum oportet. in princ. ꝛ hic ſubijcit. Queritur ergo an hoc valeat vt domus fiat filio in ſolo patris: vel in ſolo filij? Rñ. idem qđ ſi aliquid filio tradi ſtipulat̃ ꝓpter rationē ibi poſitam: q̄ꝛ refert ſit faciendū filio ab alio an ab ipſo filio: quo caſu nō valet vt h̄ ſubijcit. Accur.

poſſunt: alioquin ſi factum conferatur ī perſonam filij inutilis erit ſtipulatio: veluti vt tenere[a] ei vel vt ire agere liceat contra autem ſi lius vt ire agere patri liceat ſtipulando acquiret ei[b]: immo ꝛ qđ in ſuam perſonam filius cōferre non poteſt: hoc patri[c] acquiret.

☞ Perſona heredis promiſſoris in his que contra heredes tranſeunt ſuperuacue adijcitur in ſtipulatione: ideo licet tantum vnus fuerit nominatus omnes tenentur. Paulus.

Sceuola. Lex. cxxxi.

IUlianus ſcribit ſi neq; per te neq; per heredem tuum titium[d] fieri quominus mihi ire liceat ſtipuler: non ſolum titium teneri ſi prohibeat: ſed etiam coheredes[e] eius.

☞ Si ī re ſoluta deficit aliquod ius adhuc ipſa res peti poteſt. h. d. Bar.

Qui fundum † ſibi aut titio dari ſtipulatur q̄uis fund⁹ titio tradit⁹ ſit: nihilominus petere fundū poteſt vt ſibi de euictione[f] promittatur[g]: nā intereſt eius qui mādati actione fundum recepturus ſit a titio[h]: ſed ſi donationis cauſa titium interpoſuit[i] dicet̃ traditione protinus reum[k] liberari[l].

☞ Qui aliquem tanq̄ filium promittit tractare ipſum emancipare/inſtituere/ vel exheredare tenetur de iure vel de facto: al's pena cuiq; ſtipulationi committitur. hoc dicit Bartolus.

Paulus. Lex. cxxxij.

QUidam[m] † cum filium alie-

a Tenere ei. filio factū eñ filij patri acquiri nō pōt: ſed nec ipſi filio: cuꝫ et ideo filio queritur vt patri quereret̃: vt. ſ. e. l. dn̄s ſeruo. ꝛ. C. eo. ✠ l. ij.

b Acquiret ei. iure poteſtatis.

c Patri. veluti ſi patri vxorē ducenti decem ſtipulet̃ pro dote: vt. j. ō ſti pu. ſeruo. iteꝫ ſi alter. vel ſeruitutem predio cuꝫ filius nō habet predium.

IUlian⁹. ¶ Caſus. Stipulat⁹ ſuꝫ a te hoc mō: promittis mihi ꝙ neq; ꝑ te neq; per heredem tuū titium fiet q̄minus mihi ire agere: liceat: ſi plures habeas heredes cum titio: certe nō ſolū titi⁹ tenebit̃: ſed etiā ceteri coheredes eius.

Qui fundum. Habebam titiū procuratorem meū: ꝛ ſic ſum ſtipulatus a te: ꝓmittis mihi aut titio dare fundūꝫ: tu dicis ꝓmitto: poſt h̄ tu das fundū iſtū titio. Querit̃ vtruꝫ poſſim ꝯ te agere rōne iſtius fundi? Rñ. ꝙ ſic: nā petam fundū a te: ꝛ rōne iſtius petitionis ꝯſequar ꝙ mihi caueas de euictione: ſi aūt volebam fundūꝫ donare titio: ꝛ ſic eum interpoſui huic ſtipulationi: tunc tradendo fundum ipſi titio liberabitur promiſſoꝛ. Fran. accur.

d Titium. ſupuacue ponit̃ pſona titij: vi no. ſ. e. l. eum qui. §. j.

e Coheredes. ſed fami. her. iudicio ab eo repetet qđ p̄ſtiterit: vt not. ſ. eo. l. ij. §. item ſi ex facto. ꝛ. l. in execu. ꝛ. ſ. fami. her. l. inter coheredes. §. quod ex facto.

f De euictione. ecce ergo aliud in peti. deducitur: ꝛ aliud cōſequitur: vt ꝛ. ſ. e. ſi ſeruum. in fi. ꝛ. j. de ſolu. etiam. Itē hoc ſi talis ꝯtractus p̄cedit in quo de euic. teneri debet. item no. hic rem peto: ꝛ rem habeo de quo dic quotiens ſoluit debitoꝛ rem ad quā tenebat̃ ꝛ aliquid reſtat ab eo adimpleri ſiquidem in ipſa re quam ſoluit adhuc tota res ab eo peti pōt: vt h̄. ꝛ. d. l. etiā. de ſol. ꝛ. l. ſi rem meā. ſi aūt illud qđ ē ſoluendūꝫ non ē. ſ. illud qđ ſoluit: q̄ꝛ ſolutum plene ē ſolutum: ſed cum debeantur decem ſoluit quinq; tunc in eo ꝙ ſoluit ē liberatus ꝛ nō petitur: vt. j. de ſolu. ſi ſtipulatus. §. qui decem. ſi aūt hoīem in genere tibi debeo ꝛ euꝫ vulnerauero: ꝛ poſtea ſoluerim tibi: diſtingue vt ple. no. ſ. de dolo. ꝛ eleganter. §. nō ſolū. ꝛ facit. ſ. de cōdi. cā da. l. fi. ꝛ. ſ. ſolu. ma. ſi marito. §. fi. ꝛ de ſol. qui ſibi.

g Promittat̃. quemadmodum ſi ipi ſtipulatoꝛi traditus fuiſſet.

h A titio. ſuo forte ꝓcuratoꝛe. al's nō mādati/ ſꝫ neg. geſt. vt. j. de ſolu. l. vero. §. interdū. alij dicūt vt. M. tacitū ītelligi mādatū. arg. huius. §. ꝛ. j. de ſol. qui res. §. qui ſtipulatur.

i Interpoſuit. q̄ꝛ illi donare volebat.

k Reum. i. promiſſoꝛem. Accur.

l Liberari. ex donatione eñ non tenet̃ de euictiōe niſi ex dolo q̄ꝛ ſciens ꝓmiſit rem alienam vel pacto. M. q̄ꝛ ꝓmiſit de euictione: vt. C. de euic. q̄m auus. ꝛ fa. ſ. de vſufr. ſed ꝛ ſi qs ſtip. ī p̄n. ī dubio aūt nō p̄ſumo donum: vt. ſ. de proba. l. cum de indebito. §. j

✠ Idē eſt ō ꝯhē. ꝛ committ. ſtipu.

† Scribē. h̄ iſtū text. reputāt ſing. ad h̄ ꝙ ſi vēdidi tibi reꝫ quā tu emptoꝛ donaſti titio ſi ab eo euincat̃ nō ſum obligatus titio. de euictiōe Bolog.

† Iſtā legē mathe. math. ſing. ſuo clxxvj. inci. no. ꝙ ſi aliquis ꝓmittit. dicit eſſe ſingul. poſt Bar. h̄ ad h̄ ꝙ qui ꝓmittit aliquem ſub certa pena tractare vt filiū tenetur de facto illū emancipare aut heredē īſtituere exheredare vel ꝓ q̄ facit glo. meo iudicio. i. l. lr̄e. vbi nota. in glo. in ver. affect⁹. ſ. de iure codi.

QUidam cum filium. ¶ Caſus. Habebam filiuꝫ meuꝫ quem dedi tibi ad tibi ſeruiendum ꝛ ſtipulatus ſum a te: ꝙ ſi eum aliter ac filium tractares ꝙ caderes in penam. c. aureoꝛum: tu promiſiſti. Item dedi tibi filium meum in adoptionem ꝛ ſtipulatus ſum ſimiliter ꝙ euꝫ tractabis vt filium: non obſtante promiſſione tua tu eum repellis de domo tua: vel moriens nihil ei relinquis: vel eū emancipas ſine aliqua donatione: quero vtrum ſtipulatio commiſſa ſit. Rñ. ꝙ ſic. ī vtroq; caſu. nec refert vtruꝫ cognat⁹ meus an filius vel alumnus ſit quem tibi trado ſub tali pacto vel ſtipulatione: hec dicit vſq; ad §. filiuſſa. vide tex. ſatis prolixum ꝛ claruꝫ. Filiuſſa. Habebam filium in poteſtate mea qui mutuabat pecuniam cuidā titio: et ſtipulatus eſt a meuio hoc modo. Meui amice chariſſime promittis mihi ſi nō poſſiꝫ conſequi pecuniam meā a titio quam ei mutuare volo ꝙ eaꝫ mihi reddes tanq̄ fideiuſſoꝛ eius ille promittit: poſt hec ego filium meuꝫ emancipo: ꝛ tunc mutuat titio illaꝫ pecuniam. Queritur an mihi patri debeat aliqd fideiuſſoꝛ. Reſpondetur ꝙ nec fideiuſſoꝛ nec principalis quicq̄ mihi debent. Fran. accur.

num ſuſciperet[n] tradenti promiſerat certam pecuniam ſi eum aliter q̄ vt filium obſeruaſſet: quero[o] ſi poſtmodum de domo cum propulerit: vel moriens nihil ei teſtamento reliquerit: an ſtipulatio committatur. Et quid[p] interſit vtruꝫ filius an alumnus: vel cognatus agentis[q] fuerit[r]. ¶ Preterea[s] quero ſi filium ſuum quis legitime in adoptionem dederit: ꝛ ita vt ſupra[t] ſcriptum eſt ſtipulatio interceſſerit eumq; pater adoptiuus exheredauerit vel emancipauerit an ſtipulatio committatur? Reſpon. ſtipulatio vtilis eſt in vtroq; caſu[v]. Igitur ſi contra conuentionem factum ſit committetur ſtipulatio[x]. Sed videamus[y] prius in eo qui legitime adoptauit: an poſſit committi[z] ſi eum exheredauerit vel emancipauerit[a]. Nec enim pater circa filium ſolet facere: igitur non aliter eum q̄ vt filium obſeruauit[b]: ergo exheredatus de inofficioſo[c] agat[d]. Quid ergo dicemus ſi et meruit exheredari et emancipari? plane hoc remedio[e] carebit. ¶ Quare ſic[f] debuit interponi[g] ſtipulatio vt ſi cuꝫ emancipaſſet vel exheredaſſet certum quid promitteret: quo tamen caſu commiſſa ſtipulatiōe[h] poteſt queri an exheredato ꝓmittēduꝫ eſſet de īofficioſo dicere: maxime ſi patri[i] naturali heres exti-

m Quidam. tres ponit queſtiones. Accur.

n Suſciperet. ſed non adoptando: accipiebat autem a patre forte q tradebat ad ſeruiēdū. Acc.

o Quero. prima q̄ſtio. Accurſius.

p Et qd. ſcđa queſtio.

q Agentis. i. tradētis: qui agit ex ſtipu.

r Fuerit. ille filius alienus. Accur.

s Preterea. tertia queſtio. Accur.

t Ut ſupra. puta ꝓmittis. c. ſi aliter q̄ vt filium obſeruaſſes.

v In vtroq; caſu. i. cū expulit vl' nil religt. Itē cū exhēdauit vl' emācipauit. Itē qñ in adop. ꝛ qñ ſine adop. ē traditus: ꝛ ſic in p̄mo ꝛ tertio. Et caue tibi q̄ꝛ in fine videtur corrigere.

x Cōmittet̃ ſtipulatio. h̄ ptꝫ lippis ꝛ tōſoꝛib⁹: ſꝫ opus ē oñdere qd velint h̄ v̄ba ſi eū aliter q̄ vt filium ob. ꝛ h̄ ſubijcit in eo ꝛc. lꝫ nō plene ꝑ hanc eñ rñſionem ꝛ medie q̄ōnis non ſolum prime ꝛ tertie ✠ colligitur ſol. ꝛ nō interſit ad cōmittendam ſtipulationem quis fuerit ſtip. ex p̄dictis pater vel alius cū prudentibus rōnem affectionis haberi placuit: vt ſ. man. l. cum ſeruus.

y Sed videamus. tertiam hic proſequitur.

z Cōmitti. ſ. ſtipulationem.

a Emancipauerit. ꝛ videtur ꝙ non. hoc eñ ꝛc. Accur.

b Obſeruauit. ecce ꝑ hoc innuit ꝙ ꝑ talia ſtipulatio nō committitur.

c De inofficioſo. olim plane: ſed hodie ſ̄m diſtinctio. C. de adop. l. cuꝫ in adoptione.

d Agat. quaſi non ex ſtipulatu fecit. Accur.

e Remedio. i. nō ſolū nō ꝯmittit̃ ſtipulatio/ ſed nec de inoffi. aget: vt ꝛ. ſ. ſi quid in fraudem pa. l. fi. Accur.

f Quare. ſic h̄ nō ad primū refert̃ qñ meruit exheredari: nā tunc non valet ſtipulatio cum ꝑ h̄ inuitaret̃ filius ad offendendū patrem: vt. ff. de pac. do. l. cōuenire. ſed refertur ad ſupius: ibi igit̃ nō aliter ꝛc. ſcꝫ qñ non meruit exheredari.

g Interponi. vt propter hoc committatur.

h Cōmiſſa ſtipulatione. quia alterutrum eoꝛum fecit: vel exheredauit vel emancipauit.

i Si patri. qui ſtipulat⁹ fuerat ſi exheredaſſet vel emancipaſſet: vnde hanc ſtipulationem vel actionē habeat nūc filius heres ad penā: vñ cū alio iure agere poſſit nō videt̃ habere q̄relam: vt inſti. de inoffi. teſta. §. tam aūtē. Sed contra eſt: quia illam habet vt quilibet extraneus heres patris

✠ Al's ſecū de.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

patris ⁊ hanc querelam ſuo nomine.
a ¶ An victo. cum egit de inoffi. iure ſuo.
b ¶ Sed ⁊ ſi ei. patri naturali.
c ¶ Executio. ex ſtipulatione patris cuius heres eſt cuꝫ ſupradicto modo interpoſita fuerit ſtipulatio ⁊ amiſit in querela filius.
d ¶ Non adoptauit. vt fuit. i. rñ.

n ¶ Pertinet. ſed ad plures pertinet ſtipulatio qđ euidẽtius aperit cũ ſit equum: nam ⁊c.
o ¶ Capit. al's capit. ſ. ſtipulatio. al's caput. ⁊ qđ dicit heredis ideꝫ ſi nõ dicatur. vt. C. de proba. l. ſi pactum.
p ¶ Ipſius. ſ. heredis.

tiſſet: ⁊ an victo [a] deneganda eſt ex ſtipulatu actio. Sed ⁊ ſi ei [b] qui ſtipulatus ē non debuit denegari victo filio: nec ipſi denegãda erit debite pecunie executio [c]. In eo aũt q nõ adoptauit [d] quem intellectuꝫ habeat hec ↄceptio ſi cuꝫ aliter ꝙ vt filiuꝫ obſeruaſſet nõ ꝓſpicio: an ⁊ hic exigim⁹ [e] vel exheredationeꝫ vel emancipationẽ res i extraneo ineptas [f]. Sed ⁊ ſi [g] is qui legitime adoptauit nihil facit ↄtra verba ſtipulationis cuꝫ vtitur patrio iure in eo qui h̄ non facit: licet ſupuacuo [h]: dici tamen poterit commiſſam eſſe ſtipulationem.

☞ Si ſtipulatio ſub conditione poteſtatiua concipiatur quantum ad acquiſitionem/tempus exiſtentis conditionis inſpicitur. hoc dicit Bartolus.

¶ Filiuſfa. ita ſtipulatus ē quantam pecuniam titio credidero fide tua eſſe iubes ⁊ emãcipat⁹ crediderit: pr̄i nõ debebit quicquam fideiuſſor: q̄r nec reus [i] ei tenetur.

☞ Stipulatio ſemel ad intereſſe commiſſa ſi factum eſt reiterabile iterum committitur quotiens contra fiat: niſi aliter actuꝫ ſit. Bartolus.

Sceuola. Lex. cxxxiij.

Si ſic ſtipulatus ſuꝫ neqꝫ per te neqꝫ per heredẽ tuuꝫ vim fieri ſpondes: ⁊ ſi qdem egi: ꝙ mihi vim feceris recte remanere factum heredis in ſtipulatione [k]: nã et ex ipſius [l] poſteriore vi [m] poteſt cõmitti ſtipulatio: nõ eñ ad vnam vim tñ pertinet [n]: naꝫ ſicut ⁊ ipſius factum et heredis capit [o]: ita ⁊ ipſius [p] vis ⁊ heredis vel ſepius facta ↄplectiẽ [q]: vt ↄdemnetur quanti intereſt [r]: aut ſi ſic volumus [s] factam eſſe ſtipulationem: neqꝫ per te neqꝫ per heredẽ tuuꝫ fieri: vt ad vnã [t] vim primã pertineat ſi vim fecerit: amplius ex heredis facto cõmitti nõ poterit [v]: ergo ſi actuꝫ ſit [x] quaſi ex ipſi⁹ vi tota ſit cõſumpta: quod non eſt verum.

☞ Stipulatio penalis inter ſpõſos ⁊ eorum parentes ſuper ſponſalibus interpoſita eſt ipſo iure nulla. h. d. Bart.

Paulus. Lex. cxxxiiij.

Titia que ex alio [y] filium habebat in matrimoniuꝫ coit cum gaio ſeio habentem filiam [z]. ⁊ tempore matrimonij cõſenſerũt vt filia gaij [a] ſeij filio titie [b] deſponderetur: ⁊ interpoſitum eſt inſtrumentum: ⁊ adiecta eſt pena: ſi quis eorum [c] nuptijs impedimento fuiſſet: et poſtea gaius ſeius conſtante matrimonio diem ſuum obijt: et filia eius noluit nubere [d]: quero an gaij ſeij heredes teneantur ex ſtipulatione: Reſpon. ex ſtipulatione que proponeretur: cum non

e ¶ Exigim⁹. vt committatur ſtipulatio. Accur.
f ¶ Ineptas. vt ⁊. s̄. de lib. ⁊ poſthu. ſi poſthumus. §. fi.
g ¶ Sed et ſi. id eſt ꝗuis ſm. R.
h ¶ Superuacuo. R. et M. ſic legunt: ſi. i. ꝗuis verus adoptator non cadit in ſtipu. cũ vtiẽ p̃rno iure ille tñ q non fecit. i. nõ adoptauit ↄmittit in ſti. ſi exheredet: vel emãcipet: ſꝫ ſupuacuo q̄r repellitur exceptiõe actor. alij vt. M. ſic. q̄r hec v̀ba cũ vtitur paterno iure + poſſunt determinare ꝓcedentia: ⁊ exponunẽ exheredãdo vel emãcipãdo: ⁊ ſequẽtia expone: ſic in eo q h̄ nõ fecit. i. nõ adoptauit: ꝫ ſupuacuo. ſ. exheredet v'l emancipet: q̄r res ē inepta: I extraneos dici tñ poterit ⁊c. Item p̃nt determinare ſequentia: ⁊ tũc lege ꝓcedentia: ⁊ ſic nihil facit ↄ v̀ba ſtipulationis ſi eũ exheredet vel emãcipet: tñ vtiẽ paterno iure i eo q h̄ nõ fecit. i. in eo filio q ſe non dederit in adoptioneꝫ: ꝫ ſupuacuo exerceat in eo paternum iuſ. i. exhẽdet vel emancipet: q̄r res eſt inepta: in extraneos dici tñ poterit ⁊c. Tertij legũt ‡ interrogatiue. q. d. nequaꝙ poterit dici cõmiſſam ſtipulationem: vel verius † ſm Azo. plane põt legi vt talis notetur ratio ſi adoptans vtiẽ paterno iure cũ exheredat vel emancipat: ⁊ ideo non teneẽ ex ſtipulatu: ergo qui hoc nõ fecit. i. non exheredat vel emancipat non vtiẽ paterno iure: ⁊ iđ ex ſtipulatione teneẽ: ſiue ſit verus adoptator ſiue non nã vt verus pater teneẽ inſtituere vel exheredare: ita hic idem facere dꝫ metu pene: ꝫ ſupuacuo. ar. s̄. de ↄdi. inſti. l. mulier. §. pen. ⁊ ſic dicimus cõmitti: ſꝫ q ſub interrogatiõe legũt dicunt nõ committi: ⁊ ſm h̄ verba cũ vtitur paterno iure determinãt ꝓcedẽtia: vt i ſcđa lectura dixi: ⁊ hũc approbo intellectum: vel quinto tota loquatur de vero adoptato: ⁊ dic in eo qui hoc non fecit. i. nõ vtitur paterno iure: ſed de domo propulit: vel teſtamẽto ꝓterijt. Et no. ꝙ nõ valet pena quã promittis ſi eũ nõ inſtituas: q̄r ↄ bonos mores: valet auteꝫ ſtipulatio pene ſi exhẽdes ꝗꝙ equiualere videaẽ eundem non inſtitui. i. penam ſi non inſtituas vel ſi exheredes. Item no. ex predictis ꝙ ſm quoſdam cõmittitur: ſed ineffi caciter. ſm Azo. cum effectu ſm alios nullo modo: vt patet ex predictis rationibus. Accur.
i ¶ Nec reus. cũ ſe obligauerit donec filius in p̃tãte fuerit: vt. s̄. ſi certuꝫ peta. l. qui pecuniã. ⁊ cum cã naturalis ſecuta eſt poſt emancipationeꝫ que ↄfirmauit ſtipulationẽ ſm. R. ⁊ fa. s̄. ad mace. ſi filius. §. fi. ⁊. j. de fideiuſ. l. ſi debitori. ⁊. §. fi. ⁊. s̄. man. ſi vero nõ remunerandi. §. ſi filio. ſed ↄ. s̄. c. ſi filius. ſol. vt ibi. Accur.

Si ſic ſtipulatus. Iſta lex eſt ſceuole: ⁊ ſm ſuum morẽ ſatis obſcura. Caſus talis eſt. Stipulatus ſuꝫ a te ꝙ neqꝫ tu neqꝫ heres tu⁹ vim mihi facietis: ſi tu mihi vim feceris nõ eſt extincta ſtipulatio contra heredẽ: q̄r poſſet fieri ꝙ ipſe etiã mihi vim faciet: nã ſicut iſta ſtipulatio ↄtinet factũ tuũ ⁊ heredis: ⁊ ſic duo facta: ita due videntur quodãmõ eſſe ſtipulatiões: ſi v̀o agimus īter nos: vt ꝑ primã vim factam extinguaẽ etiã ſcđa ſtipulatio: tũc primam vi ↄmiſſa ſcđa ſtipulatio extinguẽ quaſi tota vis ſit ↄſumpta ꝑ p̀mã vim: ⁊ agiẽ ex hac ſtip. quanti intereſt eius qui vim paſſus eſt vim non eſſe commiſſam. Fran.
k ¶ Heredis in ſtip. vt ipſius. ſ. facto ↄmittaẽ ſtip. Azo. ꝫ ſemel ↄmiſſa fuerit ex facto promiſſoris.
l ¶ Et ex ipſius. principalis promiſſoris.
m ¶ Poſteriore vi. iam enim fecerat vim ⁊ ex eo erat condemnatus.

+ Paſ iure pſno poteſt emancipare vel inſtituere. q. glo. facit ↄ ſingu. romani. ccc xliij. vbi dicit q q pmi ſit aliquem tractare vt filiũ vꝫ illũ inſtituere vel ex ingratitudinis cauſis exheredare.
‡ Et male pau.
† Et bene bar. ⁊ pau.

q ¶ Cõplectiẽ. i. ↄprehendiẽ in hac ſtipulatione.
r ¶ Quanti intereſt. ſcilꝫ vim non eſſe factam.
s ¶ Volumus. ſcꝫ ponere ſm quoſdam.
t ¶ Ut ad vnaꝫ. ſcꝫ ꝙ ſit actum ſm quoſdam.
v ¶ Nõ poterit. cum commiſſa ſit ex facto defuncti ſm eos.
x ¶ Ergo. ſi actũ ſit. q̄r h̄ ſtipulatio cõmittitur totiens quotiẽs vis fit: niſi ↄ actum ponamus: ergo ſi actum ſit expreſſim quaſi vt ex ipſi⁹ promiſſoris vi prima tota conſũpta ſit ſtipulatio: ita. ſ. vt illa poſteriore vi committi nõ poſſit: ſi hoc m̃ quã factũ ſit tũc ad ſolaꝫ vim primaꝫ pertinebit. Vel ita ſi actũ ſit h̄ expſſim vt ad ſolam vim primã ptineat q̄ſi ex ipſius ꝓmiſſoris vi prima conſumaẽ ſtipulatio: ⁊ hoc ſm eos qui habẽt in littera ſic: ergo ſi actuꝫ ſit q̄ſi ex ipſi⁹ vi ſit: alij habent in textu h̄ ita ſi ⁊c. vt ad ſolaꝫ primã vim ꝑtineat in alijs libris hoc totum deeſt ergo ſi actuꝫ ⁊c. qđ aũt ſubijcit qđ nõ eſt verum: ſcilꝫ vt ex prima vi ↄſumaẽ ſtip. niſi actũ ſit poterit aũt tota planius legi: vt exponaſ aut ſi ſic volum⁹ factã eē ⁊c. i. intelligere eſſe factaꝫ ſtipulationem p̄dictã i dubio ⁊c. ⁊ poſtmodũ accipe ergo ſi actum ſit. ſ. ꝙ ſemel tñ ↄmittaẽ tũc quaſi ex ipſius ꝓmiſſoris p̀ma vi tota ↄſumpta ſit ⁊ qđ ſubijcit: qđ non ē verũ ⁊c. vt dictũ ē expone: vt. s̄. in ea. glo. ad id aũt qđ dicit hec lex ꝙ pluries ↄmittaẽ. facit. j. rem pupi. ſal. fo. l. iiij. §. pe. ⁊ rem ra. haberi. ſi ꝓcura. ⁊. s̄. ſi cui pluſꝙ ꝑ legem. fal. l. iij. §. queſitum. ⁊. s̄. vſufru: quemadmodũ ca. l. j. §. habet aũt. Sed cõtra. s̄. de here. vendi. l. venditor. in p̀n. ſed expone vt ibi. Item ↄ. s̄. de arbi. ſi duo. §. fi. ſolu. hec ſtipulatio intereſſe ↄtinet: ⁊ ſi ſepius intereſt ſepius ↄmittiẽ. Illa v̀o penã certã ↄtinet q̄ ſemel committitur ⁊ non pluries. arg. j. rẽ ra. habe. ſi ꝓcura. ⁊ inſti. de inuti. ſtipu. §. alteri. ſed ⁊ in facto diuide ſit tale ꝙ recipiat iterationem: vt hic: an non vt fundũ tradi ſi ſemel cõſecutus ſum intereſſe meum amplius non agam. Item contra. s̄. eo. l. ſi quis ita. ſol. vt ibi. Accur.

Titia que. Caſus hic ſatis planus ē. Hic ē optimus textus ꝙ i ↄhendis m̃rimonijs nõ dꝫ adijci pena: q̄r libera debent eſſe matrimonia: ibi q̄r inhoneſtũ ē viſum. ¶ Idẽ rñdet plerũqꝫ. Veniſti ad me ⁊ rogaſti vt tibi mutuarẽ. c. aureos ſub vſuris: fui cõtentus: ⁊ cõuenimus inter nos ꝙ nõ peterẽ ſortẽ: interim ꝙ vſure ſoluerenẽ tradidi tibi pecuniam mutuã quã petebas: poſt ↄtractum ↄpletũ ſtipulatus ſuꝫ te ſortẽ ⁊ vſuras iſtius pecunie quã tibi mutuaui nec tñ repetiuimus ꝗdiu ſolueres vſuras nõ peterem ſorte. Queriẽ hic vtrũ intelligaẽ iſta cõuentio eſſe repetita. Rñ. ꝙ ſic: nec potero ſortem petere ꝗdiu ſolues vſuras. ¶ Idẽ rñdet cũ ſeptiti⁹. Qui ſcribit ſe fideiuſiſſe ꝓ aliquo itelligitur interceſſiſſe ſtipulatio: ⁊ oia ſolẽniter acta p̄ſumuntur. ¶ Idem rñdet quotiens. Facimus tu ⁊ ego multos ↄctus vendo tibi libꝛuꝫ ꝑ. x. ſcutis: loco tibi domũ ꝑ. xx. aureis ⁊ oib⁹ his ſubijcio vnã ſtipulationẽ ſic: ꝓmittis ergo oia ſupradicta ſeruare: tu rñdes ꝓmitto: certe ſufficit iſta ſtipulatio ꝓ oibus ſuperioribus: ⁊ videtur quaſi ad quẽlibet cõtractum eſſe reſponſum. Fran. accur.
y ¶ Ex alio. ſ. viro iam mortuo.
z ¶ Filiam. ex alia vxore.
a ¶ Gaij. nata ex alia vxore.
b ¶ Filio titie. nato ex alio marito.
c ¶ Si quis eorum. vel filia gaij: vel filius titie.
d ¶ Noluit nubere. ſ. filio titie. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010